รายงานสถานการณ์การค้าสินค้าเกษตร (Situation Report)
ประจำเดือนตุลาคม 2569

1. มูลค่าการค้าสินค้าเกษตรระหว่างไทยกับจีน (สถิติการนำเข้าสินค้าเกษตรที่สำคัญจากไทยของจีน)

รายการ	เดือนกันยายน 2569				เดือนมกราคม - กันยายน 2569			
	มูลค่านำเข้า (ล้าน USD)	%Δ Y/Y	ปริมาณนำเข้า (ตัน)	%Δ Y/Y	มูลค่านำเข้า (ล้าน USD)	%Δ Y/Y	ปริมาณนำเข้า (ตัน)	%Δ Y/Y
น้ำยาง (HS 4001.1000)	22.76	-26.67	13,626	-42.22	208.35	-27.74	143,847	-26.42
ยางแผ่นรมควัน (HS 4001.2100)	22.13	-38.20	7,663	-50.40	193.57	-14.27	83,104	-11.99
ยาง TSNR (HS 4001.2200)	72.88	13.86	31,503	-9.20	815.14	-12.75	392,458	-17.33
ยางผสม (HS 4002.8000)	299.53	15.66	139,979	-1.03	2,739.24	8.71	1,381,402	6.75
ทุเรียน (HS 0810.6000)	138.10	32.77	38,339	45.32	5,138.34	33.76	1,205,255	35.16
มังคุด (HS 0804.5030)	82.27	438 เท่า	44,085	594 เท่า	514.35	11.94	215,947	-3.06
ลำไย (HS 0810.9030)	27.19	2.90	20,420	-6.14	213.13	-29.09	163,546	-35.41
มะพร้าว (HS 0801.1200) In the inner shell (endocarp)	29.90	-8.74	42,881	-27.14	246.95	19.15	367,511	31.65
มันสำปะหลังแห้ง (HS 0714.1020)	1.70	-96.44	6,085	-97.19	207.89	-74.19	860,506	-78.56
ข้าวสาร (HS 1006.3020)	9.75	-37.14	12,531	-60.80	102.76	-53.98	144,184	-64.53
กุ้งและปู (HS 0306)	37.46	27.30	3,359	17.53	240.56	8.66	22,447	6.09

หมายเหตุ: %Δ Y/Y หมายถึง ร้อยละการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า

2. สถานการณ์การค้าสินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม (ข้อมูลจากเว็บไซต์ศุลกากรแห่งชาติจีน)

- สถานการณ์การนำเข้าส่งออกสินค้าเกษตรเดือนมกราคม - กันยายนของจีนปี 2569 มีมูลค่าการนำเข้าส่งออกรวม 252,363 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีการส่งออกสินค้าเกษตร มูลค่า 80,903 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.7 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า และมีการนำเข้าสินค้าเกษตร มูลค่า 171,460 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.2 โดยจีนเสียดุลการค้ามูลค่า 90,557 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

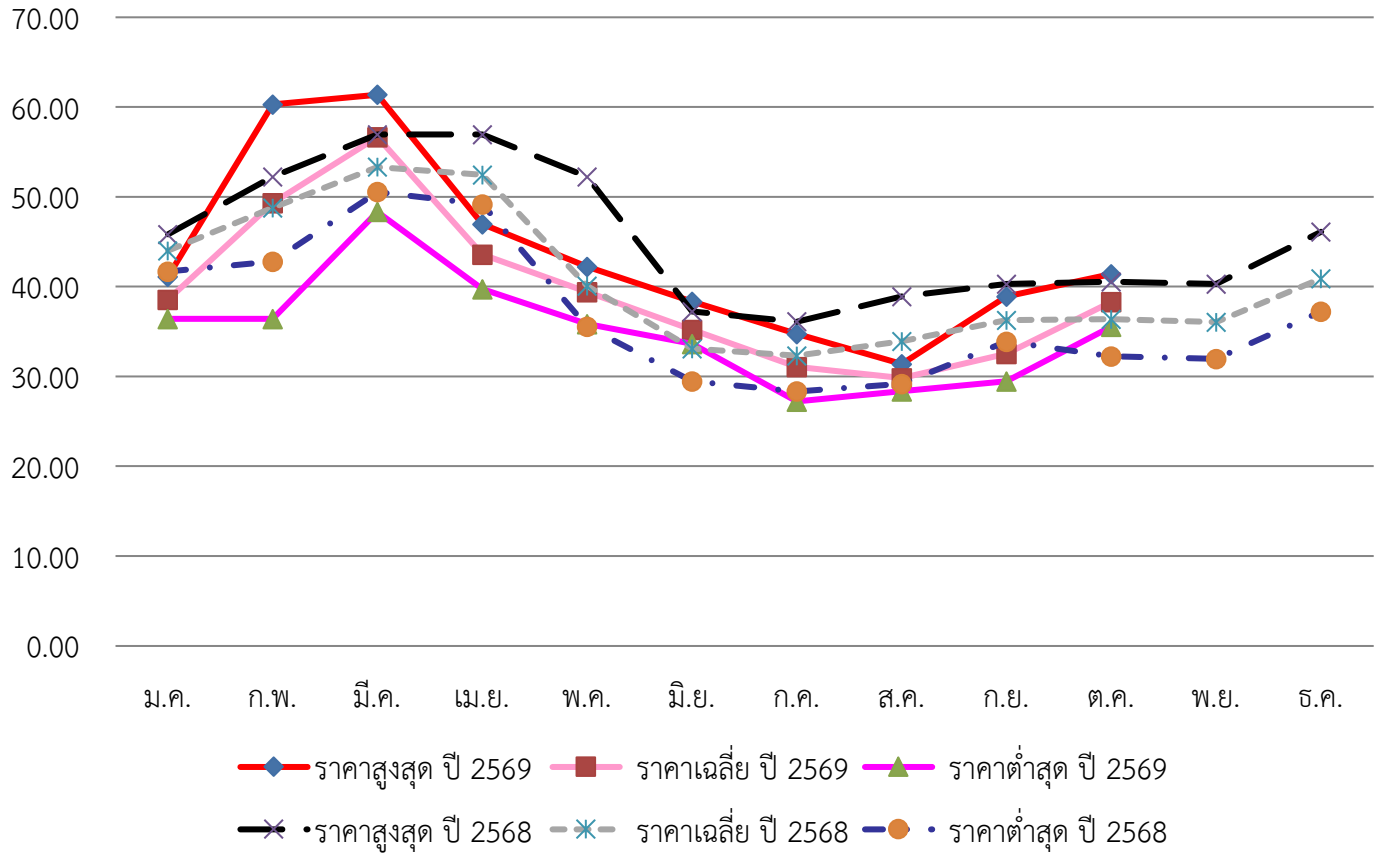
รายการ	เดือนกันยายน 2569				เดือนมกราคม - กันยายน 2569			
	มูลค่านำเข้า (ล้าน USD)	%Δ Y/Y	มูลค่าส่งออก (ล้าน USD)	%Δ Y/Y	มูลค่านำเข้า (ล้าน USD)	%Δ Y/Y	มูลค่าส่งออก (ล้าน USD)	%Δ Y/Y
ธัญพืชและพืชอาหาร	7,079.60	6.2	140.12	-5.4	51,014.55	13.2	1,216.07	-1.0
น้ำมันพืชบริโภค	848.94	16.2	n/a	n/a	6,766.69	9.7	n/a	n/a
ผักและเห็ดบริโภค	n/a	n/a	1,115.09	-1.1	n/a	n/a	9,327.73	-5.4
ผลไม้สด/แห้ง และนัต	1,757.35	-4.4	663.43	5.9	15,936.83	4.8	5,560.90	14.7
เนื้อสัตว์และเครื่องใน	1,596.03	-30.3	340.86	39.7	18,786.62	4.9	2,426.73	33.7
สินค้าสัตว์น้ำ	2,305.52	29.0	1,835.94	9.7	18,299.28	25.3	14,882.36	0.7
ฝ้าย	103.76	-39.0	n/a	n/a	2,002.69	57.4	n/a	n/a
น้ำตาลบริโภค	100.69	-57.5	n/a	n/a	981.42	-31.4	n/a	n/a

- เดือนกันยายน 2569 จีนมีการนำเข้ายางพาราธรรมชาติ (HS 4001) 226,665 ตัน เมื่อเทียบกับเดือนกันยายนของปี 2568 ลดลงร้อยละ 17.18 มูลค่านำเข้า 480.22 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.28 โดยมีการนำเข้าตั้งแต่เดือนมกราคม-กันยายน 2569 รวม 2,082,988 ตัน เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า ลดลงร้อยละ 4.86 มูลค่านำเข้า 4,024.39 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.27 และมีการนำเข้ายางสังเคราะห์ (HS 4002) 361,423 ตัน เมื่อเทียบกับเดือนกันยายนของปี 2568 ลดลงร้อยละ 22.80 มูลค่านำเข้า 826.36 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ 2.79 โดยมีการนำเข้าตั้งแต่เดือนมกราคม-กันยายนของปี 2569 รวม 3,599,949 ตัน เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า ลดลงร้อยละ 8.31 มูลค่านำเข้า 7,412.80 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ 1.95

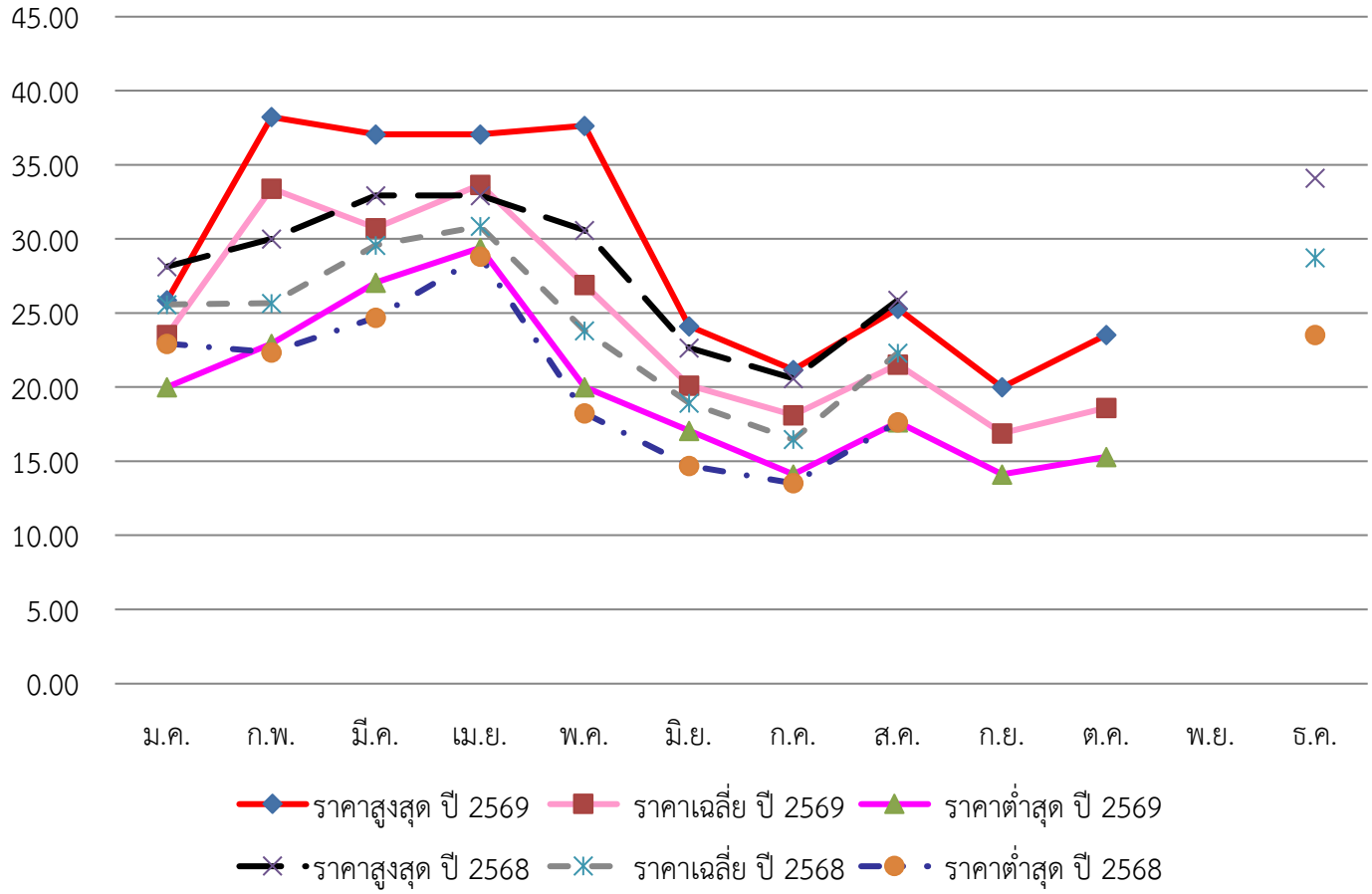
- **ราคาทุเรียน มังคุด ลำไย และมะพร้าวอ่อนไทยที่ตลาดค้าส่งผักและผลไม้เจียงหนานนครกว่างโจว เดือนตุลาคม 2569**

ชนิดผลไม้	ราคาเฉลี่ย ต.ค. 69 (หยวน/กก.)	ราคาเฉลี่ย ต.ค. 68 (หยวน/กก.)	%Δ Y/Y
ทุเรียน	38.29	36.37	5.26
มังคุด (เกรด 1)	18.61	-	n/a
ลำไย (เกรด 1)	12.43	13.14	-5.37
มะพร้าวอ่อน	9.04	8.73	3.58

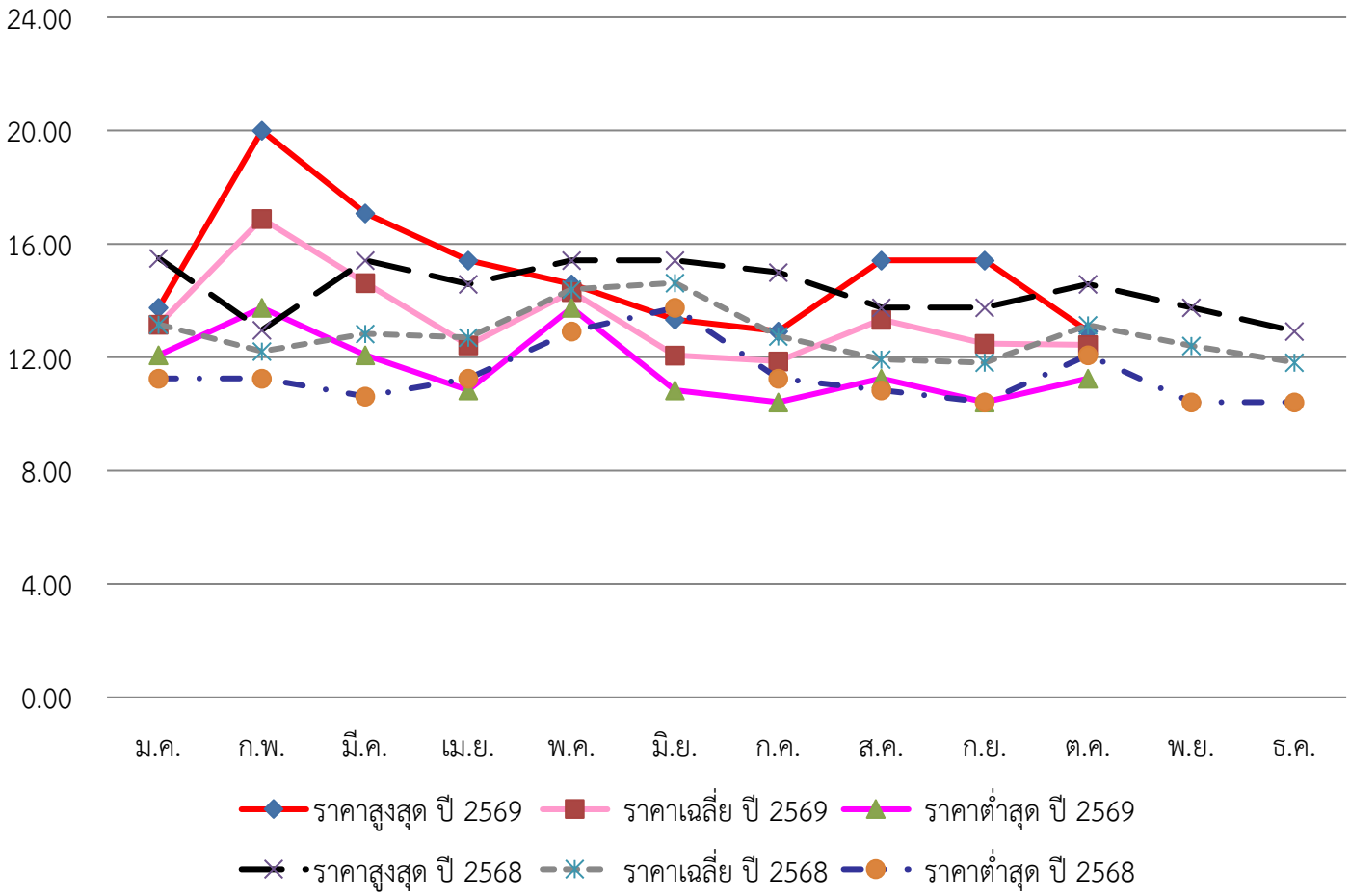
กราฟแสดงราคาขายส่งทุเรียนไทยในตลาดค้าส่งผักและผลไม้เจียงหนานนครกว่างโจว
รายเดือนของปี 2568-2569 (หยวน/กก.)

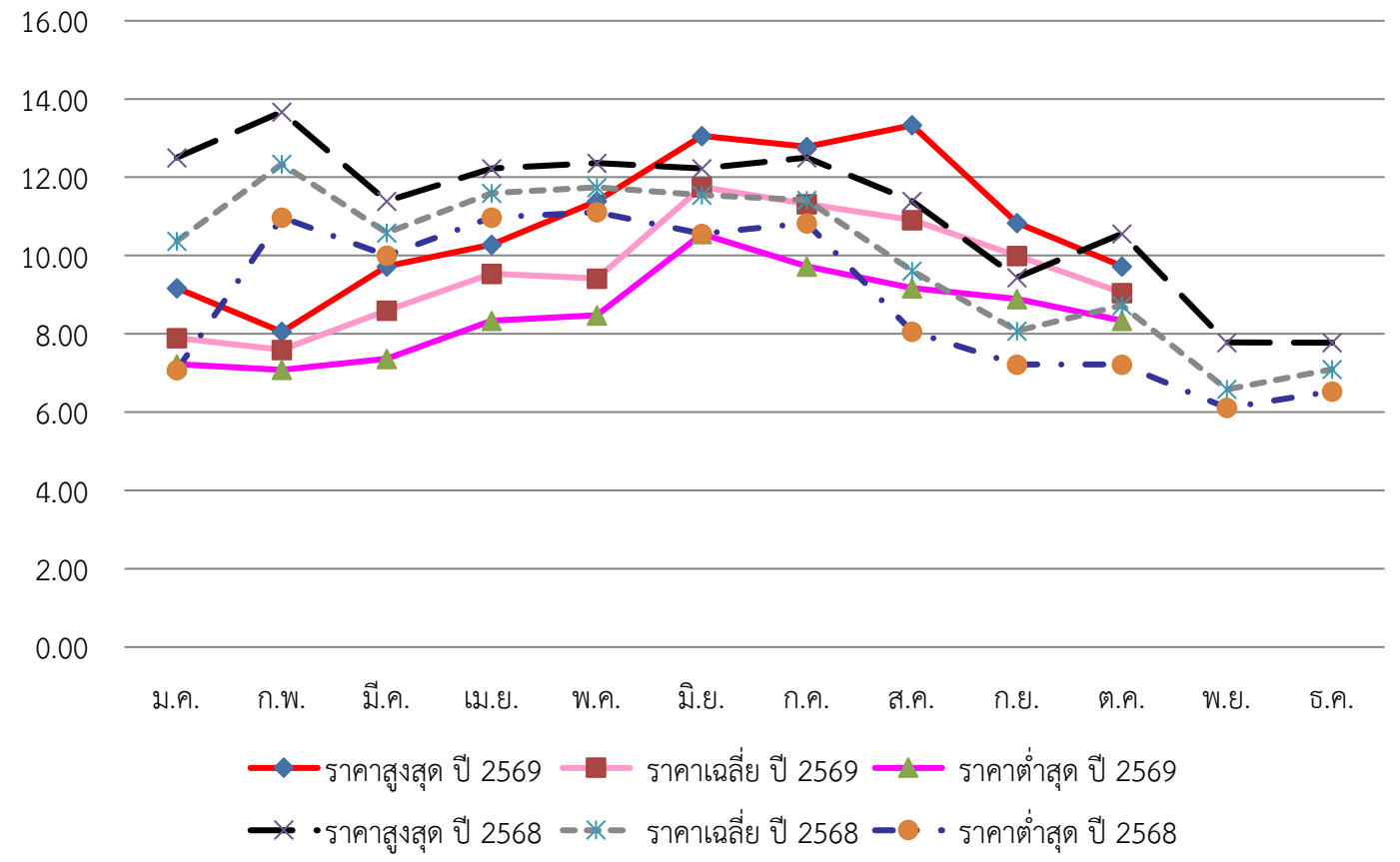
กราฟแสดงราคาขายส่งมังคุด (เกรด 1) ไทยในตลาดค้าส่งผักและผลไม้เจียงหนานนครกว่างโจว
รายเดือนของปี 2568-2569 (หยวน/กก.)

กราฟแสดงราคาขายส่งลำไย (เกรด 1) ไทยในตลาดค้าส่งผักและผลไม้เจียงหนานนครกว่างโจว
รายเดือนของปี 2568-2569 (หยวน/กก.)

กราฟแสดงราคาขายส่งมะพร้าวอ่อนไทยในตลาดค้าส่งผักและผลไม้เจียงหนานนครกว่างโจว
รายเดือนของปี 2568-2569 (หยวน/กก.)

- **ราคาค้าส่งสินค้าสัตว์น้ำที่สำคัญเมืองเซี่ยเหมิน เดือนตุลาคม 2569** (ข้อมูลจากกรมพัฒนามหาสมุทรเมืองเซี่ยเหมิน)

รายการ	ราคา (หยวนต่อ กก.)				หมายเหตุ
	วันที่ 7	วันที่ 14	วันที่ 21	วันที่ 28	
ปลาช่อน (Northern Snakehead)	19	19	19	19	มีชีวิต (เพาะเลี้ยง)
ปลาจาระเม็ดทอง (Golden Pompano)	50	50	52	50	มีชีวิต (เพาะเลี้ยง)
ปลากะพงจุด (Spotted Sea Bass)	30	30	32	30	มีชีวิต (เพาะเลี้ยง)
ปลาครอคเกอร์สีเหลือง (Large Yellow Croaker)	42	42	46	46	สดแช่เย็น (เพาะเลี้ยง)
ปลากะรังไข่มุก (Pearl Gentian Grouper)	56	56	60	58	มีชีวิต (เพาะเลี้ยง)
ปลาเฉาฮื้อ (Grass Carp)	18	18	18	18	มีชีวิต (เพาะเลี้ยง)
หอยเป๋าฮื้อ (Abalone)	72	72	70	70	มีชีวิต (เพาะเลี้ยง)
กุ้งขาวแวนาไม (Litopenaeus Vannamei)	60	60	68	64	มีชีวิต (เพาะเลี้ยง)

3. ประเด็นปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตรของไทย รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา

3.1 ทุเรียน

- ทุเรียนเป็นผลไม้ที่ตลาดจีนมีความต้องการสูง ในขณะที่ประเทศผู้ผลิตทุเรียนต่าง ๆ ในอาเซียนต่างเข้ามาแย่งส่วนแบ่งทางการตลาดเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะทุเรียนสดที่จีนอนุญาตให้นำเข้าได้จากไทย เวียดนาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย กัมพูชา และสปป.ลาว ณ วันที่ 6 พฤศจิกายน 2569 เมื่อเทียบกับวันที่ 9 ตุลาคม 2569 พบว่า สวนทุเรียนเวียดนามที่ได้รับขึ้นทะเบียนส่งออกไปจีนกับทาง GACC (ศุลกากรแห่งชาติจีน) มีจำนวน 1,644 สวน และโรงคัดบรรจุ 306 โรง เท่าเดิม ในส่วนของสวนทุเรียนฟิลิปปินส์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับ GACC มีจำนวน 1,014 สวน (เดิม 818 สวน) และโรงคัดบรรจุ 23 โรง เท่าเดิม มาเลเซียมีสวนทุเรียนที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับ GACC จำนวน 160 สวน และโรงคัดบรรจุ 65 โรง เท่าเดิม ในส่วนของกัมพูชามีสวนทุเรียนที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับ GACC มีจำนวน 170 สวน และโรงคัดบรรจุ 38 โรง เท่าเดิม ในขณะที่สปป.ลาว มีสวนทุเรียนนที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับ GACC มีจำนวน 17 สวน (เดิม 15 สวน) และโรงคัดบรรจุ 4 โรง ซึ่งได้รับขึ้นทะเบียนเป็นสวนด้วย เท่าเดิม รวมถึงการที่ทุเรียนที่เพาะปลูกในมณฑลไห่หนานจะให้ผลผลิตเป็นปีที่ 4 ในปีนี้ (คาดว่าจะมีผลผลิตราว 2,500 ตัน) เกษตรกร ผู้ประกอบการโรงคัดบรรจุ และผู้ส่งออกของไทยจึงควรให้ความสำคัญกับการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานทุเรียนอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะปัญหาทุเรียนอ่อน การควบคุมแมลงศัตรูพืช และการป้องกันปัญหาสารตกค้างและโลหะหนัก รวมถึงการพัฒนาแบรนด์ของตนเพื่อสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง และสร้างการรับรู้เกี่ยวกับแบรนด์ต่อผู้บริโภคไปพร้อมกัน

4. สถานการณ์ด้านการเกษตรที่สำคัญของประเทศที่รับผิดชอบ

4.1 ต้นทุเรียนที่ปลูกในอำเภอฯ จินผิง ของมณฑลยูนนาน ปีนี้ให้ผลผลิตทุเรียน 90 ลูก

เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2569 ภายในแปลงปลูกทุเรียนที่ตำบลจินสุ่ยเหอ อำเภอปกครองตนเองชนชาติเหมียว-เหยา-ไต จินผิง เขตปกครองตนเองชนชาติฮาหนีและอี๋หงเหอ ของมณฑลยูนนาน มีผลทุเรียนสีเขียวอ่อนแขวนเต็มกิ่ง

ในวันดังกล่าว อำเภอฯ จินผิง ได้จัดงานแนะนำอุตสาหกรรมเกษตรที่มีลักษณะพิเศษของอำเภอ และได้จัดกิจกรรมเก็บเกี่ยวผลทุเรียนชิมทุเรียน และตรวจวัดระดับความหวาน ผลการตรวจพบว่าตัวอย่างทุเรียนมีมีค่าความหวานถึง 32.9 บริกซ์ (brix) คุณภาพอยู่ในเกรด AB

อำเภอฯ จินผิงตั้งอยู่บนพื้นที่สูงที่ละติจูดต่ำ มีภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน ตลอดทั้งปีไม่มีน้ำค้างแข็ง แสงแดดเพียงพอ และมีปริมาณน้ำฝนมาก เหมาะสำหรับการปลูกทุเรียน โดยได้มีการนำทุเรียนมาเริ่มทดลองปลูกในปี 2560 จำนวน 2,000 ต้น จนถึงปัจจุบันเหลือต้นที่เจริญเติบโตจำนวน 867 ต้น ซึ่งได้มีการติดผลเป็นครั้งแรกในปี 2566 และติดผลครั้งที่ 2 จำนวน 2 ลูกในปี 2568 ทำให้มีความตื่นตัวเรื่องการปลูกทุเรียนในมณฑลยูนนานที่สามารถให้ผลผลิตได้ต่อจากมณฑลไห่หนาน (อำเภอฯ จินผิง มีพื้นที่เพาะปลูกทุเรียน 201 ไร่ ในขณะที่เขตปกครองตนเองชนชาติไตสิบสองปันนามีพื้นที่เพาะปลูกทุเรียน 6,250 ไร่)

ภายหลังจากผ่านการทดลองทางเทคนิคอย่างต่อเนื่อง การทดลองปลูกทุเรียนในอำเภอฯ จินผิง ได้ประสบความสำเร็จตามลำดับ โดยในปี 2569 มีต้นทุเรียนที่ติดผลทั้งหมด 21 ต้น ให้ผล 90 ลูก ต้นที่ติดผลมากที่สุดให้ผลได้ถึง 16 ลูก

นอกจากนี้ อำเภอฯ จินผิง ยังได้สร้างฐานเพาะต้นกล้าทุเรียนแบบมีมาตรฐานพื้นที่ 21.7 ไร่ ได้รวบรวมพันธุ์ทุเรียนทั้งในประเทศและต่างประเทศมากกว่า 150 สายพันธุ์ โดยคัดเลือกได้มากกว่า 20 สายพันธุ์ดีที่เหมาะกับการปลูกในท้องถิ่น เช่น พันธุ์หมอนทอง ก้านยาว มูซางคิง เป็นต้น ได้เพาะขยายกล้าพันธุ์คุณภาพสูงจำนวน 65,000 ต้น

ปัจจุบัน อำเภอฯ จินผิง มีพื้นที่เพาะปลูกทุเรียน 201 ไร่ ตามแผนการพัฒนาของอำเภอฯ จินผิง ตั้งเป้าว่าภายในปี 2571 จะขยายพื้นที่การปลูกทุเรียนให้ได้ 4,167 ไร่ คัดสรรพันธุ์หลัก 3 พันธุ์ที่เหมาะกับสภาพอากาศและดินเพื่อส่งเสริมการปลูกในอำเภอฯ จินผิง พร้อมกับปรับปรุงห่วงโซ่อุตสาหกรรม เช่น การคัดแยกผลผลิต การแปรรูปเชิงลึก การจัดเก็บสินค้าในห่วงโซ่ความเย็น เป็นต้น สร้างฐานอุตสาหกรรมทุเรียนเขตร้อนทางตอนใต้ของมณฑลยูนนาน เพื่อส่งเสริมการฟื้นฟูชนบทอย่างครอบคลุม

4.2 สื่อมวลชนอาเซียนสำรวจรหัสเทคโนโลยีเบื้องหลังอุตสาหกรรมทุเรียนของจีน

เมื่อช่วงบ่ายวันที่ 19 ตุลาคม 2569 คณะสื่อมวลชนจีนและสื่อจากประเทศอาเซียน ภายใต้กิจกรรม “ท่องจีนชมถิ่น·ไห่หนานเปี่ยมพลัง” ได้เดินทางเข้าสู่ฐานเพาะปลูกทุเรียนขนาดใหญ่และทันสมัยที่สุดแห่งแรกของประเทศจีน ที่เขตนิเวศวิทยาอู่ฉาย เมืองซานย่า เพื่อสำรวจรหัสเทคโนโลยีเบื้องหลังอุตสาหกรรมทุเรียนของจีน ซึ่งเป็นหนึ่งในไฮไลต์สำคัญของกิจกรรมการเชิญสื่อมวลชนจีนและต่างประเทศเข้าร่วมทริปในการเดินทางเยือนมณฑลไห่หนาน จัดโดยศูนย์เอเชียแอฟริกา สำนักงานไชน่า มีเดีย กรุ๊ป (CMG) และสำนักงาน CMG ประจำมณฑล

ไห่หนาน ระหว่างวันที่ 19-24 ตุลาคม 2569 โดยมีสื่อมวลชนต่างประเทศจาก 8 ประเทศในอาเซียน (ไทย เมียนมา สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย และติมอร์-เลสเต) จำนวน 11 แห่ง เข้าร่วมกิจกรรม

สื่อมวลชนจากมาเลเซีย ไทย เวียดนาม และประเทศอาเซียนอื่น ๆ ได้เดินสำรวจสวนปลูกทุเรียนในพื้นที่ภูเขา พร้อมแลกเปลี่ยนความเห็นกับทีมเทคนิคของฐานเพาะปลูกเกี่ยวกับปัญหาและประสบการณ์การปลูกทุเรียนในเขตร้อนของมณฑลไห่หนาน หลังจากสำรวจแปลงปลูกแล้ว คณะสื่อมวลชนยังได้ชิมผลทุเรียนที่เก็บเกี่ยวจากฐาน รวมถึงเยี่ยมชมโรงงานแปรรูป/คัดบรรจุทุเรียนอัตโนมัติแห่งแรกของจีนด้วย

นายจาง สี่หลาย ผู้รับผิดชอบฐานเพาะปลูกทุเรียนที่เขตนิเวศวิทยาอู่ฉาย เผยว่า ฐานเพาะปลูกทุเรียนแห่งนี้เป็นโครงการนำร่องอุตสาหกรรมทุเรียนภายในจีน ดำเนินการโดยบริษัท Hainan Youqi Agriculture จำกัด เริ่มทดลองปลูกตั้งแต่ปี 2561 ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกรวม 6,667 ไร่ และมีแผนขยายเป็น 12,500 ไร่ ในอนาคต โดยสายพันธุ์ที่เพาะปลูกหลัก ได้แก่ หมอนทอง มูซางคิง หนามดำ และก้านยาว

จุดเด่นสำคัญของทุเรียนซานย่าคือแนวคิด “ทุเรียนสุกคาต้น” ซึ่งแตกต่างจากทุเรียนนำเข้าจากอาเซียนส่วนใหญ่ที่ตัดผลก่อนสุกแล้วให้สุกระหว่างการขนส่ง ทำให้ผลทุเรียนซานย่ามีรสชาติและเนื้อสัมผัสที่มีเอกลักษณ์ ตอบโจทย์กลุ่มผู้บริโภคพรีเมียมในตลาดจีน

เจาะลึกเทคโนโลยีหลักที่ใช้

1. ระบบฝนเทียมแบบสเปรย์สูง รวมแนวคิด “เกษตรฟองน้ำ + โครงการจำลองฝน” เป็นระบบแรกของมณฑลไห่หนาน ที่ออกแบบมาแก้ปัญหาของสภาพอากาศของซานย่าที่มีฤดูแล้งยาว โดยต้นทุเรียนชอบความชื้นแต่กลัวน้ำขัง ระบบจะกักเก็บน้ำฝนในฤดูฝน แล้วฉีดพ่นละอองน้ำแรงดันสูงจากปืนสปริงเกลอร์สูงกว่า 10 เมตร กระจายรัศมีได้ 50-60 เมตร สูงเหนือทรงพุ่มต้นทุเรียนในฤดูแล้ง เพื่อสร้างสภาพภูมิอากาศขนาดย่อมที่เหมาะสมกับการเติบโตของต้นทุเรียน ส่งผลให้อัตราการตายของต้นกล้าทุเรียนในฤดูแล้งลดลงจากร้อยละ 60 เหลือเพียงร้อยละ 0.2 ถือเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้สามารถผลิตทุเรียนเชิงพาณิชย์ได้อย่างเสถียร

2. ระบบเกษตรดิจิทัลและโดรนตรวจแปลง มีโดรนบินตรวจสอบแปลงปลูกเป็นประจำในการตรวจสอบการเจริญเติบโตของต้นทุเรียน ภัยศัตรูพืช และสภาพน้ำบนดิน นอกจากนี้ยังมีเครื่องวัดความชื้นดิน สถานีตรวจวัดสภาพอากาศ อุปกรณ์เฝ้าระวังแมลงศัตรูพืช และระบบปุ๋ย-น้ำอัจฉริยะ ผู้ดูแลสามารถตรวจสอบข้อมูลผ่านโทรศัพท์มือถือ/แท็บเล็ตและแพลตฟอร์มข้อมูลกลางได้แบบเรียลไทม์

3. สายพานตรวจสอบและคัดเกรดอัจฉริยะ หลังจากเดินชมสวนแล้ว คณะสื่อมวลชนได้เข้าเยี่ยมชมโรงงานคัดแยกทุเรียนอัตโนมัติแห่งแรกของจีน ระบบใช้เครื่องสแกนด้วยรังสี X แบบ 360 องศา ที่มีความปลอดภัยต่ออาหาร ภาพสเปกตรัมสูง (Hyperspectral Imaging) (เหมือนการทำ CT ให้ผลทุเรียน) และวิเคราะห์ภาพด้วยระบบ AI ทำให้สามารถประเมินความสุก จำนวนพู น้ำหนัก อัตราเนื้อในผล ตรวจพบการเน่าเสียและแมลงเจาะภายในได้ โดยไม่ต้องปอกผล การตรวจ 1 ผลใช้เวลาประมาณ 4 วินาที มีความถูกต้องของการคัดเกรดอยู่ที่ร้อยละ 95 ขึ้นไป

4. เทคนิคเสริมอื่น ๆ

- ระบบรองรับกิ่งและผลด้วยเหล็กโครง เพื่อป้องกันความเสียหายจากพายุ
- ปุ๋ยโปรตีนจากปลาทะเลท้องถิ่น ช่วยเพิ่มความอวบอิ่มและรสชาติของเนื้อทุเรียน
- รูปแบบปลูกผสมหลายชั้น “ทุเรียน + สับปะรด/หมาก” เพิ่มรายได้ระหว่างรอทุเรียนออกผล ลดการกัดเซาะดิน
- มีการใช้ถ่านชีวภาพปรับปรุงคุณภาพดิน ลดคาร์บอนจากการเกษตร

เสียงสะท้อนจากนักข่าวอาเซียนในกิจกรรม

นางอาคมัล ซาเลห์ ผู้ประกาศจากสถานีโทรทัศน์ TVS รัฐซาราวัก มาเลเซีย กล่าวว่า รู้สึกประทับใจที่ได้เห็นเทคโนโลยีที่นำมาใช้กับอุตสาหกรรมทุเรียน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีอัจฉริยะมาใช้ในการเพาะปลูกทุเรียน หวังว่าจะมีการขยายความร่วมมือระหว่างอุตสาหกรรมทุเรียนมาเลเซียและจีน ไม่เฉพาะแค่การค้า แต่รวมถึงเทคโนโลยี การปรับปรุงสายพันธุ์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์

นายธีชยุฒศภ์ เมธาศิฐิวัฒม์ ผู้สื่อข่าว จีนไทยนิวส์ หลังจากได้ชิมทุเรียนที่เพาะปลูกในฐานผลิตแห่งนี้ กล่าวว่า ทุเรียนหมอนทองที่ชิมมีรสชาติเหมือนที่กินในประเทศไทย เนื้อกรอบ อร่อย หวาน โดยทั่วไปทุเรียนที่นำเข้าจากประเทศไทยที่จำหน่ายในจีนเนื้อจะนิ่มเกินไป แต่ลูกนี้เหมือนหมอนทองในไทยที่เนื้อแห้ง ซึ่งคนไทยชอบบริโภคแบบเนื้อกรอบนอกนุ่มใน

4.3 มูลค่าการนำเข้า-ส่งออกสินค้าทางรถไฟจีน-ลาว ทะลุ 100,000 ล้านหยวน

ศุลกากรคุนหมิงเผยว่า ตั้งแต่มีการเปิดเดินรถไฟในเส้นทางรถไฟจีน-ลาว อย่างเป็นทางการ (วันที่ 3 ธันวาคม 2564) จนถึงวันที่ 7 ตุลาคม 2569 มีการเดินรถไฟขนส่งสินค้าข้ามพรมแดนในเส้นทางรถไฟจีน-ลาว รวมมากกว่า 25,000 เที่ยว ปริมาณสินค้านำเข้าและส่งออกมากกว่า 20.77 ล้านตัน มูลค่ารวมกว่า 100,400 ล้านหยวน โดยขนาดการค้าระหว่างประเทศมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 24 ต่อปี เชื่อมโยงการค้ากับ 19 ประเทศ/เขตแดน โดยมีสินค้านำเข้าและส่งออกมากกว่า 3,900 รายการ และให้บริการแก่ผู้ประกอบการกว่า 7,000 รายทั่วประเทศ แสดงให้เห็นว่าเส้นทางรถไฟจีน-ลาว ได้สร้างแรงขับเคลื่อนใหม่แก่การพัฒนาความร่วมมือในระดับภูมิภาค

นายเหริน เจิ้งเหว่ย รองผู้จัดการทั่วไป บริษัท China Railway Container Kunming Branch จำกัด ให้ข้อมูลว่า ผลไม้เมืองร้อนเป็นสินค้าที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ เนื่องจากมีข้อกำหนดด้านอุณหภูมิในการเก็บรักษาและต้องการการขนส่งที่รวดเร็ว เมื่อมีขบวนรถไฟที่มีตู้คอนเทนเนอร์แบบควบคุมอุณหภูมิเปิดเดินรถเป็นประจำ ทำให้การนำเข้าผลไม้สด เช่น ทุเรียนสดจากประเทศไทย สามารถใช้ระบบตู้คอนเทนเนอร์เดียวตลอดเส้นทาง ซึ่งช่วยยกระดับระยะเวลาในการขนส่งและความสดใหม่ของสินค้าอย่างเห็นได้ชัด

ขบวนรถไฟขนส่งผลไม้ด้วยตู้คอนเทนเนอร์ควบคุมอุณหภูมิจากไทยขบวนประจำเริ่มต้นเดินทางจากสถานีท่าเรือแหลมฉบังของไทย ผ่านระบบรางรถไฟหนึ่งเมตรไปที่นครหลวงเวียงจันทน์ของสปป.ลาว แล้วทำการเปลี่ยนถ่ายขึ้นขบวนรถไฟจีน-ลาว ผ่านระบบราง 1.435 เมตร และเข้าจีนที่ด่านสถานีรถไฟโม่ฮาน หลังผ่านการตรวจสอบกักกันสินค้าแล้วก็ขนส่งผ่านระบบรางตรงไปยังตลาดภายในประเทศ เช่น นครคุนหมิง นครฉงชิ่ง เป็นต้น โดยเร็วสุดใช้เวลาไม่ถึง 3 วัน ต้นทุนการขนส่งโดยรวมลดลงประมาณร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับการขนส่งทางถนน และอัตรา

การสูญเสียของผลไม้สดลดลงร้อยละ 10 เส้นทาง "สายด่วนผลไม้สด" ที่มีประสิทธิภาพและสะดวกสายนี้ คือภาพสะท้อนที่มีชีวิตชีวาของการขับเคลื่อนการนำเข้าผลไม้เมืองร้อนจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ผ่านทางรถไฟจีน-ลาว ที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง

ในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2569 ผลไม้เมืองร้อนจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อาทิ ทุเรียน มังคุด และลำไย ถูกนำเข้าผ่านทางเส้นทางรถไฟจีน-ลาว มูลค่ารวม 5,260 ล้านหยวน เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.3 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า และตั้งแต่เปิดเดินรถจนถึงวันที่ 7 ตุลาคม 2569 มูลค่าการนำเข้าผลไม้เมืองร้อนจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สะสมผ่านทางรถไฟจีน-ลาว มากกว่า 16,000 ล้านหยวน การขนส่งผลไม้โดยตู้คอนเทนเนอร์ควบคุมอุณหภูมิทางรถไฟและความสะดวกในการผ่านด่านศุลกากร ได้ส่งเสริมให้ "สวนผลไม้เอเชียตะวันออกเฉียงใต้" เชื่อมต่อกับ "โต๊ะอาหารของประเทศจีน" ได้เร็วยิ่งขึ้น

ขณะเดียวกัน สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงและเทคโนโลยีสูง เช่น สมาร์ทโฟน หุ่นยนต์อุตสาหกรรม ยานยนต์พลังงานใหม่ และชิ้นส่วน ยังคงเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2569 มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์เครื่องกลและไฟฟ้าผ่านทางรถไฟจีน-ลาว รวม 7,420 ล้านหยวน เพิ่มขึ้นร้อยละ 58.4 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66 ของมูลค่าการส่งออกรวมของทางรถไฟจีน-ลาว โดยสินค้า "สามรายการใหม่" (รถยนต์ไฟฟ้าสำหรับโดยสาร แบตเตอรี่ลิเธียมไอออน และแผงเซลล์แสงอาทิตย์) ของการค้าระหว่างประเทศ มีมูลค่าส่งออกรวม 2,730 ล้านหยวน เพิ่มขึ้นร้อยละ 245.2 รูปแบบการค้าสองทิศทางของ "สินค้าจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มุ่งขึ้นเหนือ และสินค้าผลิตด้วยเทคโนโลยีของจีนมุ่งลงใต้" กำลังก่อรูปขึ้นอย่างรวดเร็ว

4.4 ผลไม้ขึ้นแท่นสินค้านำเข้าอันดับหนึ่งผ่านด่านท่าเรือกวนเหล่ย

ด้วยข้อได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้งเชิงยุทธศาสตร์และศักยภาพการขนส่งทางน้ำของเส้นทางสายทองคำ “แม่น้ำล้านช้าง-แม่น้ำโขง” นับตั้งแต่ต้นปีที่ผ่านมา การนำเข้าผลไม้ข้ามพรมแดนผ่านด่านท่าเรือกวนเหล่ยมีการเติบโตอย่างก้าวกระโดด โดยในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2569 ปริมาณการขนส่งสินค้าผลไม้นำเข้าได้แซงหน้าสินค้าประเภทดั้งเดิมอื่น ๆ ขึ้นแท่นเป็นสินค้านำเข้าประเภทหลักอันดับหนึ่งของด่านเป็นครั้งแรก สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพด้านการเปิดกว้างทางการค้าและการขนส่งสินค้าผ่านเส้นทางแม่น้ำล้านช้าง-แม่น้ำโขง ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากสถิติพบว่า ระหว่างเดือนมกราคมถึงกันยายน 2569 ด่านท่าเรือกวนเหล่ยนำเข้าผลไม้เขตร้อนจากประเทศไทย ได้แก่ ทุเรียน มังคุด และลำไย เป็นต้น รวมทั้งสิ้น 63,900 ตัน คิดเป็นมูลค่า 953 ล้านหยวน โดยปริมาณการนำเข้าและมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าถึง 16.2 เท่า และ 9.7 เท่า ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงการขยายตัวอย่างรวดเร็วของการค้าผลไม้ผ่านด่านท่าเรือกวนเหล่ย

ความสำเร็จดังกล่าวเป็นผลจากการยกระดับขีดความสามารถด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของด่าน โดยเมื่อเดือนสิงหาคม 2567 สถานที่ควบคุมตรวจสอบจำเพาะผลไม้นำเข้าทางน้ำแห่งแรกของมณฑลยูนนานได้เปิดดำเนินการ ณ ด่านท่าเรือกวนเหล่ย

ด่านท่าเรือกวนเหล่ยอาศัยข้อได้เปรียบของเส้นทางขนส่งทางน้ำตรงผ่านแม่น้ำล้านช้าง-แม่น้ำโขง สินค้าสามารถขนส่งจากท่าเรือเชียงแสนของประเทศไทยมายังท่าเรือกวนเหล่ยได้โดยตรง โดยไม่ต้องผ่านประเทศที่สาม ใช้เวลาขนส่งประมาณ 26 ชั่วโมง ซึ่งช่วยลดระยะเวลาการขนส่งลงประมาณ 3 วัน เมื่อเทียบกับการขนส่งทางบกแบบดั้งเดิม และช่วยลดต้นทุนโลจิสติกส์โดยรวมได้ประมาณร้อยละ 20 รวมถึงยังมีข้อได้เปรียบด้านความสามารถในการรองรับปริมาณขนส่งที่มาก ระยะเวลาขนส่งที่รวดเร็ว และต้นทุนที่ต่ำกว่า จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยวางรากฐานให้การค้าผลไม้ข้ามพรมแดนสามารถขยายตัวเพิ่มขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม

หลังจากผ่านการปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานและพัฒนาระบบสนับสนุนมานานกว่า 2 ปี ในปี 2568 ธุรกิจนำเข้าผลไม้ผ่านด่านท่าเรือกวนเหล่ยได้เข้าสู่การดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบมากขึ้น ขณะเดียวกัน ความสามารถในการให้บริการคลังสินค้าแบบควบคุมอุณหภูมิและการขนส่งระบบห่วงโซ่ความเย็นก็ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบการขนส่งสินค้าและบริษัทตัวแทนออกของจำนวนมากจึงได้เพิ่มการลงทุนด้านขีดความสามารถในการขนส่ง โดยกำหนดให้การนำเข้าผลไม้เป็นหนึ่งในธุรกิจหลักของบริษัท

ปัจจุบัน ผลไม้สดที่นำเข้าผ่านด่านท่าเรือกวนเหล่ยครอบคลุมสินค้าหลัก 9 ชนิด ได้แก่ ทุเรียน ลำไย มังคุด และสับปะรด เป็นต้น โดยมีผู้ประกอบการที่เข้ามาดำเนินธุรกิจนำเข้าและส่งออกผลไม้รวม 47 ราย เกิดเป็นห่วงโซ่อุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงบริการตัวแทนขนส่ง การดำเนินพิธีการศุลกากรและตรวจสอบสินค้า และการจัดเก็บในคลังสินค้าควบคุมอุณหภูมิ เข้าด้วยกัน

หลังจากผลไม้สดผ่านการตรวจกักกันและตรวจปล่อยจากศุลกากรแล้ว จะถูกกระจายผ่านเครือข่ายขนส่งห่วงโซ่ความเย็นไปยังตลาดทั่วประเทศจีน เพื่อจำหน่ายไปยัง 20 มณฑล/เขตปกครองระดับมณฑล ส่งผลให้พื้นที่ตลาดที่ด่านแห่งนี้เข้าถึงได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

นายหลี่ ไฉผิง ผู้รับผิดชอบประจำท่าเรือกวนเหล่ยของบริษัท Xishuangbanna Chaohe International Freight Forwarding จำกัด กล่าวว่า ปีนี้ธุรกิจนำเข้าผลไม้เติบโตอย่างเห็นได้ชัด เพื่อให้มั่นใจว่ามีขีดความสามารถในการขนส่งเพียงพอ บริษัทจึงเพิ่มเรือขนส่งอีก 3 ลำ และตู้คอนเทนเนอร์ควบคุมอุณหภูมิมากกว่า 130 ตู้ ในช่วงเดือนมกราคมถึงสิงหาคม ปริมาณการนำเข้าผลไม้ของบริษัทเพิ่มขึ้นถึง 5 เท่า เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า

บริการผ่านพิธีการศุลกากรที่มีประสิทธิภาพและความสะดวกเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการค้าผลไม้สดข้ามพรมแดน ศุลกากรสิบสองปันนาได้ประสานงานกับผู้ประกอบการอย่างใกล้ชิด โดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของการขนส่งสินค้าเกษตรสด พร้อมเปิดใช้ “ช่องทางสีเขียว” สำหรับการผ่าน

พิธีการศุลกากรอย่างรวดเร็วสำหรับสินค้าเกษตร นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินมาตรการอำนวยความสะดวกด้านพิธีการศุลกากร ได้แก่

- การยื่นสำแดงสินค้าล่วงหน้า เพื่อเตรียมข้อมูลก่อนสินค้ามาถึง
- การอนุญาตให้นำสินค้าออกไปจากด่านก่อนภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด โดยไม่ต้องรอผลการตรวจสอบจากห้องปฏิบัติการ เพื่อช่วยเร่งการกระจายสินค้า (หากผลตรวจไม่ผ่านต้องนำสินค้ากลับมาดำเนินการที่ด่าน)

- ระบบให้บริการพิธีการศุลกากรตลอด 7 วัน 24 ชั่วโมง โดยการนัดหมายล่วงหน้า เพื่อรองรับการขนส่งที่อาจเกิดขึ้นนอกเวลาทำการปกติ

มาตรการเหล่านี้ช่วยให้ผลไม้สดที่นำเข้าถึงท่าเรือได้รับการตรวจสอบทันที เมื่อผ่านเกณฑ์ก็สามารถปล่อยสินค้าและกระจายต่อได้อย่างรวดเร็ว ช่วยรักษาความสดใหม่และคุณภาพของผลไม้ให้ได้มากที่สุด

จากสถิติ ในช่วง 9 เดือนแรกของปีนี้ ด่านท่าเรือกวนเหล่ยมีการค้าต่างประเทศขยายตัวอย่างแข็งแกร่ง โดยมีปริมาณสินค้านำเข้าและส่งออกรวม 291,500 ตัน มูลค่าการค้ารวม 5,195 ล้านหยวน เพิ่มขึ้นร้อยละ 60.9 และ 150.0 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า

เมื่อข้อได้เปรียบของเส้นทางขนส่งทางแม่น้ำล้านช้าง-แม่น้ำโขง มีความชัดเจนมากขึ้น ประกอบกับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจของด่านอย่างต่อเนื่อง การค้าสินค้าเกษตรเฉพาะถิ่นข้ามพรมแดนจึงกำลังกลายเป็นแรงขับเคลื่อนใหม่ที่ช่วยส่งเสริมการเติบโตของการค้าต่างประเทศในเขตปกครองตนเองชนชาติไตสิบสองปันนาของมณฑลยูนนาน

4.5 งานฟอรัมการเกษตรดิจิทัลอาเซียน-จีน ปี 2026

เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2569 กงสุล (ฝ่ายเกษตร) ประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครกว่างโจว ได้เข้าร่วมงานฟอรัมการเกษตรดิจิทัลอาเซียน-จีน ปี 2026 (2026 ASEAN-China Digital Agriculture Forum) ซึ่งจัดขึ้นโดยศูนย์ความร่วมมือเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงเกษตรและกิจการชนบทของจีน (MARA) ณ นครหนานหนิง เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง โดยมีมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศต่าง ๆ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย สปป.ลาว เมียนมา สิงคโปร์ กัมพูชา องค์กรระหว่างประเทศ อาทิ องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) สำนักงานประเทศจีน ธนาคารโลก (World bank) และโครงการอาหารโลก (WFP) สำนักงานประเทศจีน รวมถึงหน่วยงานภายในของจีน เช่น MARA กรมเกษตรและกิจการชนบทมณฑลต่าง ๆ มหาวิทยาลัย รวมถึงบริษัทด้านเกษตรอัจฉริยะ เป็นต้น โดยมีผู้แทนของไทยจากสำนักการเกษตรต่างประเทศ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และผู้บริหารบริษัท เจียไต๋ จำกัด เข้าร่วมงานฟอรัมนี้ด้วย

จีนได้ดำเนินการตามแผนปัญญาประดิษฐ์พลัส (AI+) โดยเร่งรัดการเปลี่ยนแปลงและการยกระดับทางการเกษตรสู่ดิจิทัลครอบคลุมห่วงโซ่อุตสาหกรรมการเกษตรทั้งหมด โดยการใช้บิ๊กดาต้า (Bigdata) และ AI เพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิตทางการเกษตรทุกด้าน โดยในช่วงของ “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ 5 ปี ฉบับที่ 14 ของจีน (ปี 2564-2568)” ที่ผ่านมามีผลสำเร็จต่าง ๆ คือ

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล ภายใต้นโยบาย “Gigabit เชื่อมทุกอำเภอ 5G ครอบคลุมทุกตำบล broadband เข้าถึงทุกหมู่บ้าน” โดยสิ้นปี 2568 มีการพัฒนาให้เมืองและชนบทใช้อินเตอร์เน็ตด้วยความเร็วเท่ากัน และในชนบทมีอินเตอร์เน็ตครอบคลุมถึงร้อยละ 69.5 มีชาวเน็ตในชนบทกว่า 314 ล้านคน

2. การผลักดันโครงการ “ขนส่งด่วนสู่หมู่บ้าน (Express delivery to villages)” พัฒนาโลจิสติกส์ 3 ระดับ คือ อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน เพื่อนำสินค้าเกษตรจากหมู่บ้านไปจำหน่ายในเมือง และนำสินค้าอุตสาหกรรมในเมืองส่งมายังหมู่บ้าน โดยสิ้นปี 2568 มีสถานีบริการโลจิสติกส์ในระดับหมู่บ้านสะสมกว่าร้อยละ 80 และมีการให้บริการขนส่งด่วนในระดับหมู่บ้านครอบคลุมร้อยละ 95 และรัฐบาลได้สนับสนุนเงินทุนแก่ครัวเรือนเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร และองค์กรในชนบทรวม 38,000 แห่ง (ราย) ในการสร้างห้องเย็นกว่า 78,000 แห่งในแหล่งผลิต ช่วยเพิ่มความจุของห้องเย็นในแหล่งผลิตกว่า 98 ล้านลูกบาศก์เมตรทั่วประเทศจีน

3. มีการสร้างศูนย์นวัตกรรมการเกษตรอัจฉริยะ 34 แห่ง ห้องปฏิบัติการหลักด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเกษตร 30 แห่ง และศูนย์วิจัยวิศวกรรมและเทคโนโลยีแห่งชาติด้านเกษตรอัจฉริยะ 3 แห่ง ครอบคลุมเทคโนโลยีทางการเกษตรทุกด้าน และสายพันธุ์หลัก

4. มีนโยบายเงินอุดหนุน (subsidies) แก่เกษตรกรในการซื้อและใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปลี่ยนผ่านสู่เครื่องจักรกลเกษตรอัจฉริยะ โดยในช่วง “แผน 5 ปี ฉบับที่ 14” มียอดสะสมในการจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อจัดซื้อระบบช่วยขับ (Assisted driving equipment) 436,000 ชุด จัดซื้อโดรนการเกษตร 217,700 เครื่อง รวมถึงติดตั้งระบบ AIS shipborne terminal ให้กับเรือประมงทะเล 80,000 ลำ และติดตั้งระบบสื่อสารบรอดแบนด์ให้กับเรือประมงทะเลขนาดกลางและใหญ่ 10,000 กว่าลำ

5. ช่วง “แผน 5 ปี ฉบับที่ 14” มียอดสะสมจำนวนโครงการนวัตกรรมเกษตรอัจฉริยะและการประยุกต์ใช้รวม 116 โครงการ ครอบคลุมด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ ซึ่งใช้เป็นต้นแบบถ่ายทอดได้

6. มีการคัดเลือกเกษตรกรผู้ผลิตรายใหญ่มาเข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่เกษตรดิจิทัล ครอบคลุมด้านการเพาะปลูก ประมง และปศุสัตว์ ในปี 2568 มีเกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรเกษตรอัจฉริยะ 105,000 คน-ครั้ง และมีเกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการจำหน่ายผลิตผลเกษตรแบบ e-commerce 81,000 คน-ครั้ง ซึ่งมีการฝึกอบรมหลายรูปแบบ ทั้งผ่านแอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือของเกษตรกร การเรียนรู้แบบ live stream และการเรียนรู้ในสถานที่จริง เป็นต้น โดยไม่มีค่าใช้จ่าย เพื่อยกระดับความสามารถเกษตรกรสู่ดิจิทัล โดยมียอดสะสมจำนวนเกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมนับจนถึงปี 2568 มากกว่า 300 ล้านคน-ครั้ง

7. การเพาะปลูกในพื้นที่ขนาดใหญ่เปลี่ยนผ่านสู่เกษตรอัจฉริยะอย่างต่อเนื่อง มีจำนวนโดรนการเกษตรทั่วประเทศไม่ต่ำกว่า 300,000 ลำ และมีพื้นที่ปฏิบัติงานทั้งปีกว่า 192 ล้านไร่ มีความเชี่ยวชาญด้านการเพาะปลูกข้าวและข้าวโพดตลอดทั้งกระบวนการแบบดิจิทัล มีการผลักดัน “โมเดลฟาร์มเกษตรอัจฉริยะฟูซี” เป็นต้น อย่างกว้างขวางในพื้นที่เพาะปลูกธัญพืชหลัก ซึ่งช่วยลดปริมาณการใช้เมล็ดพันธุ์ได้ร้อยละ 10 และลดการใช้ปุ๋ยเคมีได้ร้อยละ 20 ต่อพื้นที่ 1 หมู่ (หรือประมาณ 0.42 ไร่)

8. ด้าน e-commerce ชนบท มีการริเริ่มโครงการ “Internet plus” เพื่อนำสินค้าเกษตรในชนบทมาจำหน่ายในเมือง และโครงการ “Star Villages, Star Farmers” เพื่อบ่มเพาะหมู่บ้านที่มีเอกลักษณ์และผู้นำเกษตรกรที่มีศักยภาพ โดยในปี 2568 มียอดการค้าปลีก

แบบออนไลน์ของชนบททั่วประเทศกว่า 15 ล้านล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.7 จากปี 2567 ในจำนวนนี้เป็นยอดค้าปลีกแบบออนไลน์ของสินค้าเกษตรกว่า 3.92 ล้านล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.9 จากปี 2567 โดยมีผู้ค้าในชนบททั่วประเทศกว่า 20 ล้านราย ในจำนวนนี้เป็นผู้ค้าแบบ “livestream กับ social e-commerce” กว่า 7.5 ล้านราย

4.6 ด่านโหย่วอี้กวนมีรถบรรทุกผ่านเข้า–ออกทะลุ 1 ล้านคัน เร็วกว่าปีก่อนเกือบ 2 เดือน

เมื่อช่วงบ่ายวันที่ 27 ตุลาคม 2569 รถบรรทุกสินค้าคันหนึ่งซึ่งบรรทุกผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์เต็มคัน ได้เดินทางเข้าสู่ด่านตรวจของเขตปลอดอากรครบวงจรผิงเสียงก่อนผ่านกระบวนการศุลกากรแบบไร้สัมผัส (Seamless Customs Clearance) ซึ่งประกอบด้วยการตรวจสอบป้ายทะเบียนรถ การชั่งน้ำหนักบนเครื่องชั่งรถบรรทุก และการเปรียบเทียบข้อมูลใบหน้า จากนั้นจึงเดินทางผ่านด่านโหย่วอี้กวน มุ่งหน้าสู่ประเทศเวียดนาม

รถบรรทุกคันดังกล่าวนับเป็นยานพาหนะเข้า–ออกประเทศคันที่ 1 ล้าน ในปีนี้ของด่านโหย่วอี้กวน ภายใต้การกำกับดูแลของศุลกากรโหย่วอี้กวน โดยเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2568 ซึ่งมียานพาหนะผ่านเข้า–ออกภายใต้การกำกับดูแลครบ 1 ล้านคัน เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2568 พบว่าในปี 2569 ด่านโหย่วอี้กวนสามารถทำสถิติดังกล่าวได้เร็วขึ้นเกือบ 2 เดือน สะท้อนถึงประสิทธิภาพการให้บริการและการอำนวยความสะดวกด้านพิธีการศุลกากรที่พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ท่ามกลางสถานการณ์ภายนอกที่มีความผันผวนและแรงกดดันต่อระบบโลจิสติกส์ข้ามพรมแดน

ด่านโหย่วอี้กวนตั้งอยู่ที่เมืองระดับอำเภอผิงเสียงของเมืองฉงจั่ว เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง บริเวณพรมแดนจีน–เวียดนาม ได้รับการขนานนามว่าเป็น “ประตูทิศใต้ของจีน” และเป็นหนึ่งในด่านทางบกที่มีขนาดใหญ่และสะดวกต่อการขนส่งสินค้าระหว่างจีนกับเวียดนามตลอดจนประเทศสมาชิกอาเซียน อีกทั้งยังเป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญของระเบียงการขนส่งทางบก–ทางทะเลสายใหม่ภาคตะวันตกของจีน

ทางด่วนหนานหนิง–โหย่วอี้กวนเชื่อมต่อผ่านเมืองผิงเสียงเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 1 ของเวียดนาม โดยด่านแห่งนี้อยู่ห่างจากนครหนานหนิงและกรุงฮานอยประมาณ 170 กิโลเมตร ด้วยความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้ง ด่านโหย่วอี้กวนจึงมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุตสาหกรรมและห่วงโซ่อุปทานระหว่างจีนกับเวียดนาม โดยรองรับการขนส่งสินค้าสองทิศทาง ทั้งผลิตภัณฑ์เครื่องจักรกลและไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ สินค้าขั้นกลาง ตลอดจนผลไม้จากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประสิทธิภาพในการผ่านพิธีการศุลกากรจึงส่งผลโดยตรงต่อความต่อเนื่องของห่วงโซ่อุตสาหกรรมข้ามพรมแดนและความคล่องตัวของความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าระดับภูมิภาค

ความสำเร็จในการเพิ่มปริมาณยานพาหนะผ่านด่านเกิดจากความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์จีนประจำเมืองผิงเสียง รัฐบาลเมืองผิงเสียง และศุลกากรโหย่วอี้กวน ในการยกระดับทั้งโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการอัจฉริยะ เพื่อรักษาความต่อเนื่องและความคล่องตัวของการขนส่งสินค้า โดยมีมาตรการสำคัญดังนี้

1. การยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและขีดความสามารถในการรองรับยานพาหนะ

ช่องทางจราจรเข้า-ออกด่านโหย่วอี้กวน เดิมได้รับการปรับปรุงและพัฒนา โดยขยายช่องทางหลักจากเดิม 2 ช่องทางขาเข้าและ 2 ช่องทางขาออก เป็น 3 ช่องทางขาเข้าและ 3 ช่องทางขาออก และอยู่ระหว่างก่อสร้างเพื่อขยายเป็น 7 ช่องทางขาเข้าและ 7 ช่องทางขาออก นอกจากนี้ ยังเพิ่มจำนวนช่องจอดรถสำหรับการตรวจสอบจาก 28 ช่อง เป็น 76 ช่อง ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับและระบายรถผ่านด่านได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การนำเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบอัจฉริยะมาใช้ในการกำกับดูแล

ศุลกากรได้พัฒนาและนำระบบบริหารจัดการโลจิสติกส์อัจฉริยะ ระบบสนับสนุนการตรวจสอบสินค้า ระบบตรวจสอบเอกสารศุลกากรอัจฉริยะ และระบบจัดการกระบวนการกักกันและตรวจสอบโรคมาใช้งาน พร้อมทั้งพัฒนาแอปพลิเคชัน 智慧友谊关 หรือ Smart Youyiguan เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน

ระบบดังกล่าวประยุกต์ใช้เทคโนโลยีระบุตำแหน่งผ่านดาวเทียมเป่ยโต่ว (BeiDou) เซนเซอร์ตรวจจับสนามแม่เหล็กโลก กล้องวงจรปิดความละเอียดสูง ตลอดจนเทคโนโลยี OCR (Optical Character Recognition) ร่วมกับ AI และระบบประมวลผลภาพหลายรูปแบบ เพื่อให้สามารถติดตามและตรวจสอบการผ่านด่านของยานพาหนะได้ตลอดกระบวนการ ส่งผลให้ระยะเวลารอคอยการตรวจสอบสินค้าลดลงร้อยละ 20 ระยะเวลาตรวจสอบเอกสารศุลกากรต่อรายการลดจาก 6 นาที เหลือเพียง 2 นาที และลดระยะเวลารอคอยในขั้นตอนการดำเนินการด้านการกักกันและตรวจสอบโรคลงได้ 3.5 ชั่วโมง

3. การประสานงานระหว่างหน่วยงานเพื่อบริหารจัดการปริมาณรถผ่านด่าน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำระบบข้อมูลแบบบูรณาการ ซึ่งประกอบด้วย “ตารางข้อมูลหนึ่งชุดและจอแสดงผลหนึ่งจอ” มาใช้ติดตามและแจ้งเตือนสถานการณ์การผ่านด่าน เพื่อให้สามารถประสานงานกับหน่วยงานพาณิชย์และผู้บริหารลานตรวจสินค้าได้อย่างทันท่วงที พร้อมปรับปริมาณรถเข้า–ออกให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริง ในช่วงที่มีปริมาณรถหนาแน่นหรือเกิดการจราจรติดขัดได้มีการผลักดันให้รัฐบาลท้องถิ่นขยายระยะเวลาเปิดให้บริการของด่านรวมแล้ว 36 ครั้ง

การพัฒนาประสิทธิภาพของด่านดังกล่าวส่งผลให้ผู้ประกอบการได้รับประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ปัจจุบันศุลกากรโหย่วอี้กวนกำกับดูแลยานพาหนะเข้า–ออกประเทศเฉลี่ยมากกว่า 3,000 คันต่อวัน เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 17 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ขณะที่ในช่วงเดือนมกราคม-กันยายน 2569 มูลค่าการนำเข้าและส่งออกสินค้าผ่านด่านโหย่วอี้กวนมีมูลค่ารวม 575,080 ล้านหยวน เพิ่มขึ้นร้อยละ 29.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

จากเดิมที่ต้องเร่งทำสถิติยานพาหนะผ่านเข้า–ออกครบ 1 ล้านคันในช่วงปลายปี 2568 มาสู่การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวตั้งแต่เดือนตุลาคมในปี 2569 โดยเร็วขึ้นเกือบ 2 เดือน พัฒนาการนี้สะท้อนถึงการยกระดับบทบาทของด่านโหย่วอี้กวน จากการเป็นเพียงเส้นทางขนส่ง

สินค้าไปสู่การเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและการค้าชายแดนที่มีความสำคัญมากขึ้น ซึ่งการผ่านพิธีการศุลกากรที่รวดเร็วขึ้นช่วยให้การหมุนเวียนสินค้าเป็นไปอย่างคล่องตัว เพิ่มความสามารถในการตอบสนองของห่วงโซ่อุตสาหกรรมข้ามพรมแดน และเสริมสร้างบทบาทของด่านแห่งนี้ในฐานะจุดเชื่อมต่อทางบกที่สำคัญของระเบียงการขนส่งทางบก–ทางทะเลสายใหม่ภาคตะวันตกของจีน

4.7 เมื่อกว่างซีลุยพัฒนา “เศรษฐกิจมุ่งสู่ทะเล” ในสาขาสมุนไพรจากทะเล ผูกโยงโอกาสที่ “ไทย” ไม่ควรพลาด

ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน ณ นครหนานหนิง (บีไอซี) รายงานว่า อุตสาหกรรมยาและอาหารเสริมในประเทศจีนกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญอันเนื่องมาจากปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ (การเข้าสู่สังคมสูงวัย : Aging Society) ความต้องการของตลาดที่ปรับเปลี่ยนไป (แนวคิดการดูแลป้องกันก่อนเกิดโรค : Preventive Healthcare) อีกทั้ง รัฐบาลจีนเองได้วางตัวให้ “เศรษฐกิจสุขภาพ” เป็นหนึ่งในเครื่องยนต์การเติบโตใหม่ (New Growth Engine) ของจีนด้วย

ทำให้ “สุขภาพ” ไม่ใช่เรื่องของโรงพยาบาล แต่กลายเป็นตลาดขนาดใหญ่ ตั้งแต่ผลิตภัณฑ์ยา อาหารเสริม โภชนาการ อุปกรณ์ทางการแพทย์ และการบริการด้านสุขภาพ จากสถิติของสำนักสถิติแห่งชาติจีน พบว่า ณ สิ้นปี 2568 จีนมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 323.38 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 23 ของประชากรทั้งหมด ในจำนวนนี้ เป็นประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป จำนวน 223.65 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 15.9 ของประชากรทั้งประเทศ

ภูมิปัญญาที่สืบทอดนานหลายพันปีอย่าง “สมุนไพรจีน” กำลังกลายเป็น ‘ทางเลือกเพื่อสุขภาพ’ ของชาวจีน ที่ไม่ได้เป็นเพียงทางเลือกเมื่อเจ็บป่วย แต่เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดการดูแลสุขภาพที่ให้ความสำคัญกับ “การป้องกันโรค การปรับสมดุลร่างกาย และการดูแลสุขภาพในระยะยาว” ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคยุคใหม่ที่หันมาใส่ใจสุขภาพและป้องกันโรคมากขึ้น

เมื่อพูดถึงคำว่า “สมุนไพรจีน” เชื่อว่าหลายคนคงคิดถึง “พืช” (ราก ลำต้น ใบ ผล) ที่ใช้เป็นยา นอกจากสมุนไพรที่เติบโตบนพื้นดินตามที่เรารู้จักอยู่แล้ว หลายคนอาจคิดไม่ถึงว่า ‘ใต้ทะเล’ ก็เป็น “คลังสมุนไพร” เช่นกัน ด้วยสภาพแวดล้อมใต้ทะเลที่อุณหภูมิต่ำ แรงดันสูง ออกซิเจนเบาบาง ภาวะแทบไม่มีแสงสว่าง และมีระดับความเค็มเข้มข้น ทำให้สัตว์น้ำ พืช สาหร่าย และแร่ธาตุจากทะเลมีสรรพคุณทางยา กอปรกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ถึงเวลาแล้วที่จะถอดรหัส “คลังสมุนไพรใต้ทะเล”

รัฐบาลจีนเริ่มยกระดับการพัฒนาและใช้ประโยชน์ “คลังสมุนไพรใต้ทะเล” เป็น ‘จิ๊กซอว์’ ชิ้นสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจีน ฉบับที่ 15 (พ.ศ. 2569 - 2573)

เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2569 รัฐบาลจีนได้ประกาศ “ข้อชี้แนะว่าด้วยการเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมเภสัชกรรมทางทะเลและผลิตภัณฑ์อาหารเสริมจากทะเลที่มีคุณภาพสูง” ถือเป็นนโยบายแห่งชาติฉบับแรกที่สนับสนุนอุตสาหกรรมชีวการแพทย์ทางทะเล โดยเนื้อหาส่วนหนึ่งระบุถึง การสืบค้นสูตรตำรับยาสมุนไพรทางทะเลจีนโบราณเพื่อพัฒนาและต่อยอดด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ (ภูมิปัญญาท้องถิ่นสมัยโบราณไม่มีการพิสูจน์กลไกการออกฤทธิ์ คุณภาพ และประสิทธิผลที่เป็นมาตรฐานทางวิทยาศาสตร์) และการเร่งวิจัยพัฒนาและผลิตยาสมุนไพรจีนทางทะเลสมัยใหม่

สะท้อนให้เห็นว่าแนวโน้ม “อุตสาหกรรมสมุนไพรจากทะเล” ในจีนกำลังเปลี่ยนจากภูมิปัญญาพื้นบ้าน ไปสู่ “อุตสาหกรรมชีวการแพทย์และเศรษฐกิจสุขภาพที่ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และมาตรฐานเป็นตัวขับเคลื่อน” อย่างชัดเจน

เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วงเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรยาสมุนไพร ความหลากหลายทางชีวภาพ ฐานการแพทย์แผนจีน และอุตสาหกรรมยาสมุนไพรที่กำลังพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ “อ่าวเป่ยปู้” หรือที่คนไทยรู้จักในชื่อ “อ่าวตังเกี๋ย” ถูกค้นพบว่ามีแหล่งทรัพยากรชีวภาพทางทะเลที่มีสรรพคุณทางการแพทย์และมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นยามากกว่า 700 ชนิด

เขตฯ กว่างซีจ้วงยังเป็น ‘หน้าด่าน’ การนำเข้าและส่งออกวัตถุดิบยาสมุนไพรกับประเทศสมาชิกอาเซียนด้วย ปัจจุบัน เขตฯ กว่างซีจ้วงมีด่านที่ได้รับอนุมัติให้นำเข้าวัตถุดิบยาสมุนไพรหลายด่าน อาทิ ด่านท่าอากาศยานนานาชาติอู๋ซวี่หนานหนิง ด่านรถไฟผิงเสียง ด่านทางบกตงซิง ด่านทางบกหลงปัง และด่านทางบกอ้ายเตี้ยน

ในบริบทที่รัฐบาลเขตฯ กว่างซีจ้วงได้กำหนดแนวทางส่งเสริมการพัฒนา “เศรษฐกิจมุ่งสู่ทะเล” (Seaward Economy) โดย “ชีวการแพทย์ทางทะเลและชีวเภสัชภัณฑ์” เป็น 1 ใน 9 สาขาอุตสาหกรรมประเภทส่งเสริม (อีก 8 สาขา ได้แก่ การประมงทะเลน้ำลึก การท่องเที่ยวทางทะเล การขนส่งทางทะเล การต่อเรือและอุปกรณ์วิศวกรรมทางทะเล พลังงานจากมหาสมุทร การผลิตน้ำจืดจากน้ำทะเลและการใช้ประโยชน์เชิงบูรณาการ การบริการทางทะเล และอุตสาหกรรมทะเลแห่งอนาคต) ทำให้ “สมุนไพรทางทะเล” แสดงบทบาทเป็น ‘ขั้วเติบโตใหม่’ (New Growth Pole) ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ “เศรษฐกิจมุ่งสู่ทะเล” รวมถึงความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนได้ในอนาคต

เมื่อไม่นานมานี้ เขตฯ กว่างซีจ้วงได้ประกาศ “มาตรการสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมการวิจัยและพัฒนายาจากทรัพยากรทางทะเล (Marine Medicine) และการเสริมศักยภาพการพัฒนาเศรษฐกิจมุ่งสู่ทะเลที่มีคุณภาพสูง” ซึ่งมุ่งเน้นที่ยาสมุนไพรจีนจากทรัพยากรทางทะเล ยาชีววัตถุจากทะเล (Marine Biopharmaceuticals) และผลิตภัณฑ์เสริมจากทรัพยากรทางทะเล เพื่อบ่มเพาะกำลังผลิตคุณภาพใหม่ (New Quality Productive Forces) ใน “เศรษฐกิจมุ่งสู่ทะเล” ของกว่างซี มีจุดที่น่าสนใจ ดังนี้

1) การให้ความช่วยเหลือในระยะเริ่มแรก (Early Intervention) ให้คำแนะนำตั้งแต่ระยะก่อนการทดลองทางคลินิกสำหรับยาจากทรัพยากรทางทะเลที่ใช้นวัตกรรมใหม่ (Marine Innovative Drugs) เครื่องมือแพทย์จากทะเล (Marine Medical Devices) และวัตถุดิบใหม่สำหรับเครื่องสำอางจากทะเล (Marine Cosmetic New Ingredients) เพื่อยกระดับประสิทธิภาพและประสิทธิภาพผลของแผนงานวิจัย รวมทั้งลดความเสี่ยงด้านเทคนิคและกฎระเบียบ

2) การจัดตั้งแพลตฟอร์ม/คณะทำงานเพื่อสนับสนุนการบริการเชิงเทคนิค ตั้งแต่การปรับปรุงกระบวนการผลิต การกำหนดมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาความคงสภาพทางกายภาพและเคมี (Stability) การจัดตั้งแพลตฟอร์มประเมินคุณสมบัติและความปลอดภัยของวัตถุดิบใหม่จากทะเล วิธีการควบคุมคุณภาพ เพื่อยกระดับระบบควบคุมคุณภาพของวัตถุดิบยาทางทะเล

3) การพัฒนาและต่อยอดผลิตภัณฑ์ด้วยนวัตกรรม และเทคโนโลยีอัจฉริยะในกระบวนการผลิต การพัฒนาและยกระดับตำรับยาโบราณจากทรัพยากรทางทะเลในพื้นที่อ่าวเป่ยปู้ด้วยเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ การส่งเสริมการผลิตเชิงอุตสาหกรรมของผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น น้ำยาตรวจวิเคราะห์จากทรัพยากรทางทะเล วัสดุชีวการแพทย์ วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตยา วัตถุดิบจากทรัพยากรทางทะเลในการผลิตเครื่องสำอาง

4) การสร้างคลังทรัพยากรทางชีวภาพ (Bio-bank) และคลังข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการสร้างเกณฑ์มาตรฐาน (กำหนดมาตรฐาน) มาตรฐานสมุนไพรทางทะเลระดับมณฑล “ฉบับแรก” ในประเทศจีน “มาตรฐานสมุนไพรทางทะเลกว่างซี” ได้กำหนดชื่อมาตรฐาน คุณลักษณะ วิธีและรายการตรวจทดสอบ วิธีเก็บรักษา และการใช้ยาในเวชปฏิบัติของสมุนไพรทางทะเล รวม 37 ชนิด ครอบคลุมทั้งสัตว์ พืช สาหร่าย และแร่ธาตุในทะเล เช่น เปลือกกุ้ง ลิ้นทะเล (Cuttlebone) หอยแมลงภู่จีน หนอนถั่วทะเล (Sipuncula) และสาหร่ายเกลียวทอง (Spirulina)

5) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อทุ่นแรงและยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เช่น เทคโนโลยีตรวจสอบย้อนกลับตลอดห่วงโซ่การผลิต เทคโนโลยีบิ๊กดาต้าและปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการติดตามและเฝ้าระวังในแหล่งผลิตได้อย่างแม่นยำและมีประสิทธิภาพสูง

6) การพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรม (Industrial Clusters) สนับสนุนเมืองเป่ยไห่ เมืองชินโจว และเมืองฝางเฉิงก่าง พัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมด้านยาจากทรัพยากรทางทะเลที่ใช้นวัตกรรมใหม่ (Marine Innovative Drugs) ผลิตภัณฑ์ชีวภาพ (Biological Products) และเครื่องสำอางจากทรัพยากรทางทะเล (Marine Cosmetics) โดยใช้ทรัพยากรท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์ เช่น ไข่มุกหนานจู หนอนถั่วทะเล ม้าน้ำ และหอยนางรม

7) การเปิดกว้างและเชื่อมโยงกับอาเซียนแบบสองทาง (Two-way Opening to ASEAN) การอำนวยความสะดวกด้านการค้าวัตถุดิบในการผลิตยาผ่านด่านที่ได้รับอนุมัติการนำเข้าวัตถุดิบยาในเขตฯ กว่างซีจ้วง และการยกระดับขีดความสามารถด้านการตรวจสอบวัตถุดิบยานำเข้า การจัดตั้งแพลตฟอร์มแลกเปลี่ยนด้านการแพทย์และเภสัชกรรมทางทะเลจีน–อาเซียน (China–ASEAN Marine Medicine Exchange Platform) เพื่อส่งเสริมการเชื่อมโยงด้านเทคนิค (Technical Connectivity) การยอมรับมาตรฐานร่วมกัน (Mutual Recognition) และการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

ปัจจุบัน เขตฯ กว่างซีจ้วงมีบริษัทผู้ผลิตยา 29 รายที่ใช้วัตถุดิบสมุนไพรทางทะเลเป็นส่วนผสมของยาจีนสำเร็จรูป 71 รายการ มีบริษัทผู้ผลิตอุปกรณ์ทางการแพทย์ 9 รายที่ใช้ทรัพยากรทางทะเลเป็นส่วนผสมของอุปกรณ์ทางการแพทย์ 13 รายการ มีบริษัทผู้ผลิตเครื่องสำอาง 14 ราย ที่ใช้วัตถุดิบสมุนไพรทางทะเลเป็นส่วนผสมในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง 154 รายการ

ทั้งนี้ เมืองฝางเฉิงก่าง เป็นที่ตั้งของ “เขตนำร่องการเปิดสู่ภายนอกด้านการแพทย์นานาชาติฝางเฉิงก่าง” (Fangchenggang International Medical Opening-up Pilot Zone) ซึ่งเป็น แพลตฟอร์มความร่วมมือด้านการแพทย์และสุขภาพสำคัญระหว่างกว่างซี (จีน) กับต่างประเทศ รวมถึงอาเซียน นอกจากนี้ ยังมี “เมืองยวี่ว์หลิน” เป็น “ตลาดซื้อขายและศูนย์กระจายสมุนไพรจีนและเครื่องเทศสมุนไพร” ที่ใหญ่ที่สุดของประเทศจีนด้วย

เขตฯ กว่างซีจ้วง ยังมี “มหาวิทยาลัยแพทย์แผนจีนกว่างซี” (Guangxi University of Chinese Medicine) เป็นแหล่งวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านการแพทย์แผนจีนจากทรัพยากรทางทะเล มี “ห้องปฏิบัติการทดลองด้านเภสัชกรรมทางทะเล” และ “ห้องปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีประยุกต์และการวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์การแพทย์แผนจีนทางทะเลอ่าวเป่ยปู้กว่างซี” มหาวิทยาลัยฯ ประสบความสำเร็จในการวิจัยและพัฒนายาจีนสำเร็จชนิดใหม่ เช่น ยาผงสมุนไพรสูตรผสมหอยนางรม ยาแคปซูลสูตรผสมเปลือกปูม้า

ในบริบทที่ประเทศไทยมีความยาวชายฝั่งทะเล 3,148 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 23 จังหวัด เป็นฝั่งอ่าวไทย 2,055 กิโลเมตร และฝั่งอันดามัน 1,093 กิโลเมตร (ข้อมูลจากกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง) โดย “เศรษฐกิจทางทะเล” ได้สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศไทยเป็นมูลค่ามหาศาลในแต่ละปี แต่กิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นฐาน (การจับสัตว์น้ำและประมง การท่องเที่ยวทางทะเล และก๊าซธรรมชาติทางทะเล) ซึ่งมีระดับการใช้เทคโนโลยีและการสร้างมูลค่าเพิ่มที่ค่อนข้างจำกัด

ในมิติของการเพิ่มศักยภาพและมูลค่าทางเศรษฐกิจของการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลสู่ความยั่งยืนของประเทศไทย บีไอซี สถานกงสุลใหญ่ ณ นครหนานหนิง เห็นว่า ประเทศไทยและเขตฯ กว่างซีจ้วงสามารถพัฒนาความร่วมมือเพื่อการยกระดับ “เศรษฐกิจทางทะเล” โดยเฉพาะการวิจัยพัฒนาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลที่มีมูลค่าเพิ่มสูงและมีเทคโนโลยีเข้มข้นในลักษณะ “การแบ่งปันทรัพยากรร่วมกัน” และ “การแบ่งงานตามความถนัด” ในกลุ่มสารออกฤทธิ์จากสาหร่าย จุลชีพทะเล สารสกัดจากสัตว์น้ำ คอลลาเจนจากทะเล ผลิตภัณฑ์อาหารเสริม เวชสำอาง สารผลิตภัณฑ์ธรรมชาติจากทะเลที่มีศักยภาพเป็นยาใหม่

4.8 ระบบโลจิสติกส์จีน-อาเซียน : ขบวนรถไฟหนานหนิง–ฮานอย กับโอกาสสินค้าไทยในตลาดจีน

ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน ณ นครหนานหนิง (บีไอซี) รายงานว่า การลำเลียงสินค้านำเข้า-ส่งออกในเขตฯ กว่างซีจ้วง นอกจากการขนส่งต่อเนื่อง “เรือ+ราง” ในท่าเรือรอบอ่าวเป่ยปู้ (อ่าวตังเกี๋ย) แล้ว ยังมีการขนส่งสินค้าด้วย “รถไฟจีน(กว่างซี)-เวียดนาม” ระหว่าง “ท่าสถานีรถไฟระหว่างประเทศหนานหนิง” (Nanning International Railway Port) กับสถานีเอียนเวียน (Yên Viên) ชานกรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม ซึ่งมีระยะทาง 387 กิโลเมตร ใช้เวลาขนส่งเร็วสุด 14 ชั่วโมง

ปี 2568 หน่วยงานการรถไฟกว่างซีกับเวียดนามได้เพิ่มกำลังลากจูงของขบวนรถไฟขนส่งสินค้าดังกล่าว (1,300 ตัน จากเดิม 1,000 ตัน) และเพิ่มความถี่ในการให้บริการในเที่ยวประจำ (14 เที่ยวต่อสัปดาห์ จากช่วงแรกเริ่มที่มีเพียง 3 เที่ยวต่อสัปดาห์ ยังไม่นับรวมเที่ยวบริการเสริม

ในช่วงที่มีความต้องการสูง) และการให้บริการศุลกากรแบบนัดหมายล่วงหน้าได้ทุกวันตลอด 24 ชั่วโมง (ด่านรถไฟผิงเสียงลด/ยกเว้นการดำเนินพิธีการศุลกากรขาออกซ้ำซ้อนในส่วนที่ดำเนินการเสร็จแล้ว ณ ด่านต้นทางที่ท่าสถานีรถไฟระหว่างประเทศหนานหนิง)

นับตั้งแต่ขบวนรถไฟจีน (กว่างซี) – เวียดนาม เปิดให้บริการเที่ยวประจำเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2560 จนถึงวันที่ 12 ตุลาคม 2569 ปริมาณขนส่งตู้สินค้าสะสมรวม 110,000 TEUs โดยเฉพาะช่วง 5 ปี ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 14 ของจีน (ปี 2564 - 2568) พบว่า ความต้องการขนส่งสินค้าผ่านเส้นทางรถไฟดังกล่าวมีแนวโน้มพุ่งสูงขึ้นอย่างชัดเจน คิดเป็นการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 640 จากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (ปี 2568 มีปริมาณการขนส่งตู้สินค้า 37,000 TEUs และตั้งแต่ต้นปีถึงวันที่ 12 ต.ค. 2569 มีปริมาณตู้สินค้าเกือบ 30,000 TEUs)

นางเซี่ย เสี่ยวเหมย เจ้าหน้าที่ศูนย์โลจิสติกส์ทางรถไฟหนานหนิง บริษัท China Railway Nanning Group เผยว่า ในปี 2568 กว่างซีมีความต้องการส่งออกแผ่นไม้กระดาน รวมถึงอาหารและเครื่องดื่มมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมาก บริษัทฯ จึงได้พัฒนาโซลูชันการขนส่งสินค้าชนิดพิเศษทางรถไฟ (วิธีบรรทุกแผ่นไม้กระดานและวิธีการป้องกันความร้อนในการขนส่งอาหารและเครื่องดื่มสำเร็จรูป) ช่วยตอบโจทย์การขนส่งสินค้าชนิดพิเศษและลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งอาหารและเครื่องดื่มได้ 400 หยวนต่อตู้

สินค้าที่นำเข้า-ส่งออกผ่านเส้นทางดังกล่าวมีความหลากหลายมากกว่า 450 ประเภท ครอบคลุมอุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักรกล อะไหล่ยานยนต์ เคมีภัณฑ์ สินค้าเกษตร (ยางพารา มันสำปะหลัง) สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ไม้ซุง ของใช้ในชีวิตประจำวัน และผลไม้ (ผลไม้สดต้องดำเนินพิธีการศุลกากรนำเข้าที่ด่านรถไฟผิงเสียง)

ปัจจุบัน “ท่าสถานีรถไฟระหว่างประเทศหนานหนิง” ได้รับนโยบายพิเศษทางศุลกากรในการดำเนินมาตรการ “ออกของได้แบบมีเงื่อนไข” ตัวอย่างเช่น การนำข้าผลไม้ ภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรเก็บตัวอย่างตรวจที่ด่านรถไฟผิงเสียงแล้ว ตู้ผลไม้สามารถวิ่งไปรอผลตรวจที่ “ท่าสถานีรถไฟระหว่างประเทศหนานหนิง” ได้ ช่วยลดเวลาที่สินค้าต้องหยุดรออยู่บริเวณชายแดน ลดความเสี่ยงที่ผลไม้จะสูญเสียความสดจากการรอคอย และเพิ่มความคล่องตัวในการนำสินค้าไปกระจายต่อในประเทศจีน

การขนส่งและกระจายสินค้าเข้าจีนผ่านทาง “ท่าสถานีรถไฟระหว่างประเทศหนานหนิง” ของเขตฯ กว่างซีจ้วง เป็นอีกทางเลือกที่ภาคธุรกิจไทยสามารถนำไปพิจารณาเพื่อใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะผู้ส่งออกสินค้าเกษตร ชิ้นส่วนอุตสาหกรรม และสินค้าอุปโภคบริโภคที่ต้องการเพิ่มความคล่องตัวในการเข้าสู่ตลาดจีน

จุดเด่นของเส้นทางดังกล่าวไม่ได้มีเพียงระยะเวลาขนส่งเร็วที่สุดราว 14 ชั่วโมง (ชานกรุงฮานอย-นครหนานหนิง) แต่ยังรวมถึงการเป็น “จุดเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทาน” ระหว่างจีนกับไทย รวมถึงอาเซียน ในการรวบรวมสินค้าและการเชื่อมต่อกับโครงข่ายรถไฟที่ครอบคลุม 25 หน่วยการปกครองระดับมณฑลทั่วประเทศจีน ช่วยเพิ่มความคล่องตัวในการวางแผนและจัดส่งสินค้าไปยังผู้รับปลายทาง โดยเฉพาะในช่วงที่การขนส่งทางเรือไปยังท่าเรือหลักในจีนมีปริมาณแออัด

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการควรพิจารณาต้นทุนโลจิสติกส์ตลอดเส้นทาง ระยะเวลาขนส่งรวม และเงื่อนไขด้านศุลกากรควบคู่กัน เพื่อประเมินความเหมาะสมของเส้นทางกับสินค้าและแผนการตลาดของธุรกิจตนด้วย

4.9 กว่างซีกำลังผลักดันอีกโครงการยักษ์ “ศูนย์ชลประทาน (เขื่อน) ไป่เซ่อ” เปิดทางให้ “ยูนนาน” ใกล้ทะเลยิ่งขึ้น

ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน ณ นครหนานหนิง (บีไอซี) รายงานว่า ความฝันที่จะได้ ‘ออกทะเล’ ของมณฑลยูนนานกำลังเข้าใกล้ความจริง เมื่อเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วงเร่งเดินหน้าโครงการวิศวกรรมสุดท้าทาย “ศูนย์ชลประทาน (เขื่อน) ไป่เซ่อ” และโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเดินเรือสินค้าในแม่น้ำโย่วเจียงที่เมืองไป่เซ่อ เชื่อมกับ “คลองขนส่งผิงลู่” และทะเลอ่าวเป่ยปู้ (อ่าวตังเกี๋ย) นับเป็นอีกก้าวสำคัญของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางน้ำของเขตฯ กว่างซีจ้วง

“ศูนย์ชลประทาน (เขื่อน) ไป่เซ่อ” ได้รับอนุมัติงบประมาณลงทุนรวม 5,017 ล้านหยวน และออกแบบให้สามารถรองรับปริมาณการขนถ่ายสินค้าขาเดียว (One-way Throughput Capacity) ได้ปีละ 6.02 ล้านตัน คาดว่าจะก่อสร้างเสร็จพร้อมใช้งานในปี 2570

เมื่อโครงการก่อสร้างแล้วเสร็จ การขนส่งสินค้าทางเรือระหว่างมณฑลยูนนานกับเขตฯ กว่างซีจ้วง จะมีความสะดวกรวดเร็วและมีต้นทุนต่ำ โดยเฉพาะสินค้าโภคภัณฑ์ เป็นเส้นทางขนส่งทางน้ำที่เชื่อมระหว่างแม่น้ำโย่วเจียงกับคลองขนส่งผิงลู่

กล่าวคือ ท่าเรือแม่น้ำฟู่หนิง ในเขตปกครองตนเองชาชาติจ้วงและเหมียวเหวินซานของมณฑลยูนนาน – ศูนย์ชลประทาน (เขื่อน) ไป่เซ่อ ล่องตามแม่น้ำโย่วเจียง - ท่าเรือแม่น้ำหนานหนิง เชื่อมคลองขนส่งผิงลู่ - ท่าเรือน้ำลึกชินโจว ที่อ่าวเป่ยปู้ (อ่าวตังเกี๋ย) เมืองชินโจว ช่วยร่นระยะทางได้เกือบ 570 กิโลเมตร

วิศวกรรมสุดท้าทาย คือ ศูนย์ชลประทาน (เขื่อน) แห่งแรกในโลกที่ใช้ระบบผสมผสาน “ประตูเรือสัญจรแบบประหยัดน้ำ + ลิฟต์ยกเรือ + ประตูเรือสัญจรตัวเสริม” ในที่เดียว เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญที่ใช้แก้ไขปัญหาระดับน้ำที่ต่างกันสูงสุดถึง 113.6 เมตร หรือเทียบเท่าตึกสูง 37 ชั้น พร้อมกับการขุดสร้างเส้นทางเดินเรือระยะทาง 4,384 เมตร โดยทีมก่อสร้างต้องรับมือกับโจทย์ทางวิศวกรรมระดับโลกหลายประการ โดยเฉพาะการปฏิบัติงานในพื้นที่หน้าแคบและหน้าผาสูงชัน (อุปสรรคกับการเทคอนกรีต) รวมถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของระดับน้ำเหนือเขื่อน

ประตูเรือสัญจรแบบประหยัดน้ำ มีการสร้างระบบทดน้ำ (คล้ายแก้มลิง) บริเวณเหนือเขื่อน เพื่อใช้ในประตูเรือสัญจร ช่วยปรับระดับน้ำที่ความสูง 25 เมตร ช่วยลดปริมาณการใช้/ระบายน้ำในประตูเรือสัญจร และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ทั้งในพื้นที่เหนือเขื่อนและท้ายเขื่อน (สิ่งปลูกสร้างหลักของประตูเรือสัญจรได้ก่อสร้างเสร็จตั้งแต่ปลายปี 2568 แล้ว)

ลิฟต์ยกเรือ ช่วยให้เรือสามารถข้ามระดับความสูงได้โดยไม่ต้องรอการระบายน้ำเข้า-ออกอ่างพักน้ำ เป็นลิฟท์ยกเรือด้วยกว้านสลิงที่ยกเรือในแนวดิ่งได้น้ำหนักมากที่สุดในโลก กว้านมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 4.6 เมตร น้ำหนักต่อชิ้น 280 ตัน สามารถยกน้ำหนักรวมสูงสุด 10,700 ตัน

ยกเรือขึ้น-ลงในแนวดิ่งที่ความสูงถึง 88.8 เมตร หรือเทียบเท่าตึกสูง 30 ชั้น ตู้โดยสารสำหรับเรือ (ยาว 100 เมตร กว้า 12 เมตร และลึก 3.9 เมตร) สามารถรองรับเรือสินค้าขนาด 500 ตัน จำนวน 2 ลำ หรือเรือสินค้าขนาด 1,000 ตัน จำนวน 1 ลำ (ทั้งนี้ เมื่อเทียบกับลิฟต์ยกเรือประเภทเดียวกัน ตู้โดยสารและกว้านของเขื่อนแห่งนี้สร้างสถิติโลกเช่นกัน)

การขนส่งทางน้ำดังกล่าว เรือสินค้าจะต้องผ่านการยกในแนวดิ่ง 2 ครั้ง โดยครั้งแรกเป็นการใช้ “ลิฟต์ยกเรือ” ขึ้นที่ความสูง 88.8 เมตร จากนั้นใช้ “ประตูเรือแบบประหยัดน้ำ” เพื่อยกเรือขึ้นอีกหนึ่งขั้น รวมความสูงมากกว่า 100 เมตร เปรียบเสมือนการสร้าง “บันไดทางน้ำ” สำหรับเรือขนาด 1,000 ตันให้สามารถมุ่งหน้าสู่ที่ราบสูงยูนนาน - กุ้ยโจว

ปัจจุบัน ทีมผู้รับเหมาก่อสร้างกำลังเร่งผลักดันความคืบหน้าในก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างหลักของลิฟต์ยกเรือ และการติดตั้งอุปกรณ์เครื่องกลที่เกี่ยวข้องในส่วนของลิฟต์ยกเรือให้เสร็จสิ้นตามเป้าหมาย และพร้อมเปิดให้บริการเดินเรือได้ภายในปี 2570

เมืองไป่เซ่อกำลังเร่งพัฒนาและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ภายในเขตท่าเรือฯ เพื่อพัฒนาและยกระดับบทบาทของพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นจุดรวมศูนย์ (Hub) ของท่าเรือ รถไฟ ศูนย์กระจายสินค้า และคลัสเตอร์อุตสาหกรรมใกล้ท่าเรือแม่น้ำ โดยเมืองไป่เซ่อมีแผนขยายท่าเทียบเรือขนาด 2,000 ตันเพิ่มอีก 7 ท่า ซึ่งจะสามารถรองรับปริมาณสินค้าผ่านท่าได้ปีละราว 15 ล้านตัน

ขณะเดียวกัน ยังมีการก่อสร้างทางรถไฟระยะทาง 6.15 กิโลเมตร เชื่อมกับ “เส้นทางรถไฟสายหวางไป่ (หวางถ่ง - ไป่เซ่อ)” และ “เส้นทางรถไฟหนานคุน (หนานหนิง - คุนหมิง)” ซึ่งมีศักยภาพรองรับการขนส่งสินค้าได้ถึงปีละ 10.6 ล้านตัน

นอกจากนี้ เมืองไป่เซ่อกำลังอาศัย ห่วงโซ่อุตสาหกรรมอะลูมิเนียมข้ามพรมแดน ตั้งแต่ “การนำเข้าแร่อะลูมิเนียม ⟶ การผลิตอะลูมิเนียมออกไซด์ ⟶ การผลิตอะลูมิเนียมที่แยกด้วยประจุไฟฟ้า (อิเล็กโทรไลต์) ⟶ การแปรรูปอะลูมิเนียม ⟶ การส่งออกผลิตภัณฑ์อะลูมิเนียม” เพื่อดึงดูดการลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมใกล้ท่าเรือตามแนวแม่น้ำโย่วเจียง โดยเฉพาะในสาขาอะลูมิเนียมน้ำหนักเบาสำหรับยานยนต์ อุปกรณ์และเครื่องจักรขั้นสูง อะลูมิเนียมสำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า รวมถึงวัสดุชนิดใหม่ที่ใช้อะลูมิเนียมเป็นฐาน

การสร้าง “ศูนย์ชลประทาน (เขื่อน) ไป่เซ่อ” เพื่อเชื่อมมณฑลยูนนานและมณฑลกุ้ยโจว ‘ออกสู่ทะเล’ โดยบูรณาการเส้นทางขนส่งทางน้ำเข้ากับ “คลองขนส่งผิงลู่ - อ่าวเป่ยปู้ (อ่าวตังเกี๋ย)” นอกจากจะช่วยเสริมบทบาทของเขตฯ กว่างซีจ้วงในฐานะ ‘จุดเชื่อมต่อ’ สำคัญของยุทธศาสตร์แห่งชาติระเบียงการขนส่งทางบกกับทางทะเลแห่งภาคตะวันตก (New Western Land-Sea Corridor : NWLSC) จะเป็นอีก ‘ทางเลือกใหม่’ ให้กับผู้ค้าไทยในการทำการค้าการขนส่งกับจีนตะวันตกเฉียงใต้อีกหนึ่งเส้นทาง โดยเฉพาะการค้าสินค้าโภคภัณฑ์ ผ่านโมเดลการขนส่ง “เรือทะเล + เรือแม่น้ำ + ราง/ถนน” อีกทั้งยังเป็น ‘โอกาสใหม่’ สำหรับภาคธุรกิจไทยที่เกี่ยวข้องที่จะเข้ามาลงทุนจัดตั้งธุรกิจในสาขาที่ตนเองมีความถนัด และสอดคล้องกับสาขาอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมของรัฐบาลเมืองไป่เซ่อ ของเขตฯ กว่างซีจ้วง อีกด้วย

5. การคาดการณ์สถานการณ์การค้าสินค้าเกษตร

5.1 มณฑลยูนนานจัดประชุมความร่วมมือการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมทุเรียนยูนนาน

เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2569 สถาบันวิทยาศาสตร์การเกษตรเขตร้อนแห่งชาติจีน (Chinese Academy of Tropical Agricultural Sciences: CATAS) และสถาบันวิทยาศาสตร์การเกษตรมณฑลยูนนาน (Yunnan Academy of Agricultural Sciences: YAAS) ได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมทุเรียนมณฑลยูนนาน ณ นครคุนหมิง โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกว่า 20 หน่วยงาน ทั้งในและนอกมณฑล รวมกว่า 100 คน เข้าร่วมการประชุม ในการนี้ ผู้บริหารจาก CATAS กรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมณฑลยูนนาน กรมยูนนานสเตทฟาร์ม (Land Reclamation Bureau) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของ YAAS ได้เข้าร่วมงานในครั้งนี้ด้วย

พื้นที่เขตร้อนของมณฑลยูนนานมีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์และครอบคลุมพื้นที่กว้างขวาง มีสภาพแวดล้อมด้านแสงแดด ความร้อน และน้ำที่เอื้ออำนวย โดยมีภูมิอากาศที่คล้ายคลึงกับถิ่นกำเนิดดั้งเดิมของทุเรียน ถือเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับการพัฒนาการปลูกทุเรียนในประเทศจีน ปัจจุบันมณฑลยูนนานมีพื้นที่ปลูกทุเรียนราว 10,000 หมู่จีน (ประมาณ 4,167 ไร่) โดยกระจายอยู่ในพื้นที่หุบเขาเขตร้อนต่ำทางตอนใต้และตะวันตกเฉียงใต้ของมณฑลยูนนานใน 5 เมือง/เขตปกครองตนเองระดับเมือง กว่า 10 อำเภอ

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา มณฑลยูนนานได้อาศัยจุดแข็งด้านทรัพยากรพื้นที่เขตร้อนของตนเอง ดำเนินการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาทุเรียนในระดับท้องถิ่น โดยได้บรรลุความคืบหน้าเป็นระยะในด้านต่าง ๆ อาทิ การรวบรวมและอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุกรรม การคัดกรองและประเมินสายพันธุ์ การขยายเพาะพันธุ์ต้นกล้า การจัดการการเพาะปลูก และการศึกษาความเหมาะสมในการปรับตัวของพืช ซึ่งค่อยๆ ปูรากฐานเบื้องต้นสำหรับการเปลี่ยนผ่านอุตสาหกรรมทุเรียนของมณฑลยูนนานจากการทดลองและการสาธิตไปสู่การพัฒนาในระดับมาตรฐานและขนาดใหญ่ โดยได้เริ่มก่อตัวเป็นระบบนิเวศนวัตกรรมแบบบูรณาการระหว่างภาคอุตสาหกรรม การศึกษา การวิจัย และการประยุกต์ใช้ ที่มีสถาบันวิจัยเป็นแกนหลัก เชื่อมโยงกับกำลังวิจัยของเมือง/เขตปกครองตนเองระดับเมือง และมีวิสาหกิจเป็นภาคีหลัก อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมทุเรียนของมณฑลยูนนานยังคงเผชิญกับปัญหาหลายประการที่จำเป็นต้องบูรณาการกำลังวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ

ด้านการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

CATAS ตั้งอยู่ที่มณฑลไห่หนาน เป็นหน่วยงานที่ได้จัดตั้งทีมวิจัยทุเรียนที่เก่าแก่ที่สุดของจีน โดยได้อนุรักษ์ทรัพยากรพันธุกรรมทุเรียนมากกว่า 100 สายพันธุ์ สร้างทรัพยากรพันธุกรรมดีเด่นจำนวน 4 ชุด คัดเลือกและพัฒนาสายพันธุ์ 3 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์จงเร่อ 1 (Zhongre 1) จงเร่อ 2 (Zhongre 2) และจงเร่อ 3 (Zhongre 3) ในการประชุมนี้ได้แนะนำผลงานทางเทคโนโลยี 3 เรื่อง ได้แก่ เทคโนโลยีการเพาะปลูกแบบหนาแน่นและต้นเตี้ยต้านลม เทคโนโลยีการผสมเกสรด้วยความแม่นยำสูง และเทคโนโลยีการป้องกันและกำจัดมอดเจาะเปลือกไม้แบบเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังได้เป็นแกนนำในการจัดทำมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานการขยายพันธุ์ต้นกล้าทุเรียน มาตรฐานการจัดการ

การเพาะปลูก และมาตรฐานการประเมินทรัพยากรพันธุกรรม เพื่อเป็นพื้นฐานทางเทคโนโลยีและการสนับสนุนมาตรฐานที่สำคัญสำหรับการพัฒนาทุเรียนในระดับท้องถิ่นและมีมาตรฐานของมณฑลยูนนาน

สำนักวิจัยพืชเขตร้อนมณฑลยูนนาน (Yunnan Institute of Tropical Crops) ภายใต้การกำกับของกรมยูนนานสเตทฟาร์ม ได้นำเข้าทรัพยากรพันธุกรรมทุเรียนมากกว่า 100 สายพันธุ์ และสร้างฐานสาธิตการปลูกทุเรียนขนาด 300 หมู่ (125 ไร่) โดยได้ดำเนินการศึกษาอย่างเป็นระบบในด้านเทคโนโลยีต่อกิ่งต้นกล้า (grafting) เทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ (tissue culture) และเทคโนโลยีการทนต่อความหนาวเย็นของต้นทุเรียน ในการประชุมนี้ได้แนะนำผลงานทางเทคโนโลยี 4 เรื่อง ได้แก่ เทคโนโลยีการรวบรวมทรัพยากรพันธุกรรมและการทดลองปลูก เทคโนโลยีการเพาะปลูกทุเรียนท้องถิ่นในพื้นที่เขตร้อนของยูนนาน เทคโนโลยีการประเมินความเสียหายจากความหนาวเย็นและการคัดกรองสายพันธุ์ที่ทนหนาวของต้นกล้า และเทคโนโลยีการขยายพันธุ์ต้นกล้าทุเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักวิจัยพืชเศรษฐกิจเขตร้อนและกึ่งเขตร้อนของ YAAS ได้ดำเนินการนำต้นกล้าทุเรียนเข้ามาทดลองปลูกในพื้นที่ต่าง ๆ ของมณฑลยูนนาน เช่น เมืองเป่าซาน เขตปกครองตนเองชนชาติไตและจิ่งพัวเต๋อหง และอำเภอหยวนโหม่วของเขตปกครองตนเองชนชาติอี๋ฉู่โสง มีพื้นที่ทดลองปลูก 100 หมู่ (41.7 ไร่) และได้ดำเนินการวิจัยด้านเทคโนโลยีการขยายพันธุ์ต้นกล้าคุณภาพสูง เทคโนโลยีการออกผลเร็วและให้ผลผลิตสูง เทคโนโลยีการควบคุมดอกและผล และเทคโนโลยีการป้องกันและควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืชแบบเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ความก้าวหน้าในการวิจัยข้างต้นได้วางรากฐานที่มั่นคงสำหรับการจัดตั้งกลุ่มความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมทุเรียนของมณฑลยูนนานและการดำเนินการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบในลำดับถัดไป

เพื่อปฏิบัติตามข้อคิดเห็นของคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์และรัฐบาลมณฑลยูนนานเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมทุเรียน และผลักดันการพัฒนาอุตสาหกรรมทุเรียนของมณฑลยูนนานอย่างมีคุณภาพสูง YAAS จึงเป็นแกนนำในการจัดตั้งกลุ่มความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรมทุเรียนมณฑลยูนนาน โดยร่วมมือกับสถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์ เช่น CATAS สำนักวิจัยพืชเขตร้อนมณฑลยูนนาน สำนักวิจัยวิทยาศาสตร์การเกษตรเขตร้อนหงเหอ (Honghe Institute of Tropical Agricultural Sciences) ภายใต้การกำกับของกรมยูนนานสเตทฟาร์ม และสำนักวิจัยวิทยาศาสตร์การเกษตรเขตร้อนเต๋อหง (Dehong Institute of Tropical Agricultural Sciences) ภายใต้การกำกับของกรมยูนนานสเตทฟาร์ม รวมทั้งวิสาหกิจ 7 แห่ง ได้แก่ บริษัท Shenzhen Yidatong Group จำกัด บริษัท Xishuangbanna Jiale Agricultural Science and Technology จำกัด บริษัท Xishuangbanna Hetianxia Agricultural Science and Technology จำกัด บริษัท Mengla Huinong Modern Agricultural Development จำกัด บริษัท Xishuangbanna Daiyou Agricultural Development จำกัด บริษัท Yunnan Kenyuan Agricultural Science and Technology จำกัด และสหกรณ์การเกษตรเมิ่งซินจินผิง ในการประชุมนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ลงนามข้อตกลงความร่วมมือหลายฉบับ ได้แก่ ข้อตกลงความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมทุเรียนยูนนาน ข้อตกลงร่วมจัดตั้งห้องปฏิบัติการร่วมอุตสาหกรรมทุเรียนมณฑลยูนนาน ข้อตกลงการจัดตั้งสถานีทำงานผู้เชี่ยวชาญ และข้อตกลงความร่วมมือการบริการทางเทคโนโลยี

ทั้งนี้ กลุ่มความร่วมมือดังกล่าวจะใช้การสร้างสรรค์นวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก มุ่งเน้นไปที่ความต้องการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สำคัญและปัญหาในจุดคอขวดที่สำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมทุเรียนของมณฑลยูนนาน โดยอาศัยห้องปฏิบัติการสำคัญระดับชาติด้านการปรับปรุงพันธุกรรมชีวภาพเขตร้อน ห้องปฏิบัติการร่วมด้านเมล็ดพันธุ์มณฑลยูนนาน และห้องปฏิบัติการสำคัญด้านทรัพยากรยีนและการสร้างพันธุกรรมพืชภูมิภาคตะวันตกเฉียงใต้ของกระทรวงเกษตรและกิจการชนบทจีน เพื่อผลักดันการวิจัยและพัฒนาทางเทคโนโลยีแบบครบวงจรอย่างเป็นระบบ ได้แก่

1) ด้านการรวบรวม อนุรักษ์ และประเมินทรัพยากรพันธุกรรม: ดำเนินการรวบรวมและอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุกรรมทุเรียนที่ดีจากทั้งในและต่างประเทศอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการประเมินและระบุลักษณะเฉพาะที่สำคัญ เช่น คุณภาพของผล ผลผลิตสูง และความทนทานต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะกับต้นทุเรียนอย่างแม่นยำ

2) ด้านการคัดเลือกและปรับแต่งสายพันธุ์ที่ดี: ดำเนินการปรับปรุงพันธุกรรมแบบผสมข้าม (artificial hybridization) การคัดเลือกจากการกลายพันธุ์ของตา (bud mutation/bud sport) การคัดเลือกจากการเพาะเมล็ด (seedling selection) และการปรับปรุงพันธุกรรมโดยใช้เครื่องหมายโมเลกุล (marker-assisted breeding) เพื่อคัดกรองสายพันธุ์ที่ดีที่เหมาะสมกับสภาพนิเวศเขตร้อนที่แตกต่างกันในมณฑลยูนนาน

3) ด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการขยายพันธุ์ที่ดี: ดำเนินการวิจัยด้านการเลือกต้นตอ การจัดการเมล็ด การเตรียมวัสดุเพาะปลูก การติดตา/ต่อกิ่ง และการจัดการปุ๋ยและน้ำ

4) ด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการปลูกที่สอดคล้องกัน: มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเทคโนโลยีที่สำคัญ เช่น เทคโนโลยีการปลูกที่ทนต่อความหนาวเย็น เทคโนโลยีการรักษาดอกและผล (flower and fruit preservation) และเทคโนโลยีการให้น้ำและปุ๋ยแบบบูรณาการ (fertigation/water-fertilizer integration)

5) ด้านการวิจัยการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม: ดำเนินการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพของผลผลิต วิจัยเทคโนโลยีการเก็บรักษาความสดหลังการเก็บเกี่ยว การขนส่งด้วยห่วงโซ่ความเย็น (cold chain logistics) เทคโนโลยีการแปรรูปเชิงลึก และการวิเคราะห์เศรษฐกิจของอุตสาหกรรม

• ด้านการฝึกอบรมบุคลากรและการให้บริการทางเทคโนโลยี: จัดตั้งระบบความร่วมมือแบบเชื่อมโยง 4 ระดับ ได้แก่ "ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันวิจัย - เจ้าหน้าที่เทคนิคการเกษตรระดับพื้นที่ - ผู้บริหารเทคนิคจากวิสาหกิจ/บริษัท - เกษตรกรรายใหญ่"

นายจาง เยี่ยวปิน รองผู้อำนวยการสถาบันวิทยาศาสตร์การเกษตรมณฑลยูนนาน (YAAS) กล่าวว่า การจัดประชุมในครั้งนี้ ถือเป็นหมุดหมายสำคัญที่แสดงให้เห็นว่า กลไกความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรมทุเรียนของมณฑล

ยูนนานได้ถูกจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ โดยกลุ่มความร่วมมือนี้ได้บูรณาการกำลังการวิจัยที่เข้มแข็งของอุตสาหกรรมทุเรียนทั้งในและนอกมณฑล เพื่อเร่งการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีหลักที่สำคัญและการเปลี่ยนผ่านผลงานวิจัยให้เป็นผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์

กลุ่มความร่วมมือจะดำเนินการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบเป็นเวลา 3-5 ปี เพื่อจัดตั้งระบบนวัตกรรมร่วมของอุตสาหกรรมทุเรียนมณฑลยูนนาน และบรรลุผลลัพธ์ที่โดดเด่นในด้านทรัพยากรพันธุกรรมทุเรียน การคัดเลือกสายพันธุ์ การขยายพันธุ์ต้นกล้าทุเรียน เทคโนโลยีการเพาะปลูก การป้องกันและควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืช การแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว การจัดทำมาตรฐาน และการฝึกอบรมบุคลากร ซึ่งจะช่วยผลักดันการเปลี่ยนผ่านอุตสาหกรรมทุเรียนของมณฑลยูนนานจากการทดลองและการสาธิตไปสู่การพัฒนาเชิงอุตสาหกรรมและมีมาตรฐาน และให้การสนับสนุนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่แข็งแกร่งสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมทุเรียนของมณฑลยูนนานอย่างมีคุณภาพสูง